

Informe

Una anàlisi del **progrés social** a la demarcació **de Lleida**

AUTOR:

Marc Tataret Batalla

PEER REVIEWER:

Francesc Colomé Montserrat

Aquest informe forma part del programa **Llegat Pasqual Maragall**
que rep el suport de:

Diputació de Lleida

Resum Executiu:

Aquest document parteix de l'anàlisi del progrés social a Catalunya a partir de l'índex de Progrés Social Europeu (EU-SPI) per tractar d'esbrinar quina és la situació de la demarcació de Lleida i les seves comarques i municipis allà on Catalunya presenta un major dèficit de progrés social: Educació, Habitatge i Qualitat Democràtica. L'any 2018 la Fundació Catalunya Europa publicà un estudi sobre el progrés social a la demarcació de Girona partint d'una metodologia similar.

En aquest estudi hem afegit nous subapartats per a oferir una imatge més completa de la situació de la demarcació de Lleida, afegint noves dades comparatives amb la inclusió de la regió francesa de Migdia Pirineus i nous subapartats que analitzen l'envelliment de la població, l'especialització productiva i el canvi estructural a la demarcació de Lleida. A l'hora d'analitzar els components que resultaven problemàtics per al cas de Catalunya en l'àmbit de la demarcació de Lleida s'ha afegit un nou subapartat amb una aproximació de la qualitat democràtica a la demarcació de Lleida.

La demarcació de Lleida presenta el creixement del PIB, del PIB per càpita i de la població més elevat d'entre totes les regions analitzades, el que implica que l'increment de la producció a la regió ha anat acompanyat també d'un marcat increment de la productivitat. Lleida resulta la principal excepció al procés d'envelliment de la població que viuen la major part de regions europees. A Lleida el creixement de la població major de 65 anys ha sigut marcadament inferior al creixement de la població total.

Catalunya presenta un nivell de progrés social inferior a les regions franceses de Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus, on la renda és transformada en progrés social amb molta més eficiència, i com la manca de progrés social de Catalunya és deu en gran mesura a un abandonament escolar molt elevat, una insatisfacció de la població amb els seus habitatges i el seu cost i una mala percepció de les institucions públiques.

Aquest document mostra com els problemes **d'educació bàsica** que assenyala l'EU-SPI per al cas de Catalunya no semblen ser tan greus a la demarcació de Lleida, que presenta una millor taxa d'escolarització que la resta de Catalunya, tot i tenir una població major de 16 anys amb menor formació. Respecte a l'**habitatge**, la demarcació de Lleida presenta una major presència d'habitatges principals que les demarcacions de Girona i Tarragona. Finalment, la **qualitat democràtica** a Lleida ha estat aproximada a través de la participació electoral i hem vist com la demarcació de Lleida presenta la participació en les eleccions municipals la més elevada de Catalunya.

Continguts

1. L'ÍNDIX DE PROGRÉS SOCIAL (SOCIAL PROGRESS INDEX)	4
1.1. L'origen del SPI	4
1.2. L'EU-SPI. L'Índex Regional de Progrés Social Europeu	5
2. METODOLOGIA	6
2.1. Metodologia del EU-SPI	6
2.2. Eines per a la interpretació del EU-SPI	7
2.3. Metodologia específica de l'estudi	9
3. UNA PRIMERA APROXIMACIÓ A LA SITUACIÓ DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA EN COMPARACIÓ AMB ELS PIRINEUS ORIENTALS I ARIEJA	11
3.1. Evolució del Producte Interior Brut (2000-2015)	11
3.2. Evolució del Producte Interior Brut per càpita (2000-2015)	12
3.3. Evolució de la població (2000-2015)	13
3.4. Envel·liment de la població	15
3.5. Especialització Productiva (2000-2015)	17
3.6. El canvi estructural a la demarcació de Lleida	21
4. COMPARACIÓ DADES LLENGUADOC-ROSSELLÓ, MIGDIA-PIRINEUS I CATALUNYA A L'SPI	24
4.1. La situació de Catalunya, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus en el context europeu i dins dels seus respectius estats	27
4.1.1. Catalunya	27
4.1.2. Llenguadoc-Rosselló	30
4.1.3. Migdia-Pirineus	33
5. LES PRINCIPALS PROBLEMÀTIQUES A CATALUNYA SEGONS L'EU-SPI	35
5.1. Anàlisi ampliada dels components més problemàtics a Catalunya	36
5.1.1. Indicadors de Access to Basic Knowledge - Posició: 250. Nota: 52,39	36
5.1.2. Indicadors de Shelter - Posició: 184. Nota: 60,90	37
5.1.3. Indicadors de Qualitat Democràtica	39
6. EDUCACIÓ, HABITATGE I QUALITAT DEMOCRÀTICA A LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA	41
6.1. Accés al Coneixement Bàsic a la demarcació de Lleida	41
Taxa d'escolarització als 17 anys	
Nivell d'estudis de la població amb més de 16 anys	
6.2. La situació de l'habitatge a la demarcació de Lleida	46
6.3. Qualitat Democràtica	49
7. CONCLUSIONS	52
8. BIBLIOGRAFIA	53

1. L'Índex de Progrés Social (Social Progress Index).

1.1. L'origen del SPI

L'Índex de Progrés Social, conegut com a SPI (de les seves sigles en anglès - Social Progress Index), és un índex desenvolupat per l'organització sense ànim de lucre *Social Progress Imperative Foundation* amb el propòsit d'oferir una eina que complementi als índexs de benestar preexistents (com per exemple el PIB per càpita o l'IDH), aportant una nova visió de la relació entre renda i progrés social i avaluant l'efectivitat amb la qual l'èxit econòmic d'un país es transforma en progrés social.

En el marc de l'SPI, el **progrés social** es defineix com la capacitat d'una societat de cobrir les necessitats humanes bàsiques dels seus integrants, proporcionar les eines bàsiques per a permetre els seus ciutadans millorar i mantenir la seva qualitat de vida i, finalment, crear les condicions per a permetre que els seus individus explotin totes les seves potencialitats i capacitats. Per això, un creixement econòmic inclúsiu requereix tant progrés econòmic com progrés social¹.

El propòsit de la fundació *Social Progress Imperative* és la millora del benestar en l'àmbit global a través de proporcionar indicadors comparatius de progrés social i capacitació d'una societat (el Social Progress Index), establerts de manera que siguin fàcilment utilitzables per a detectar problemes concrets i concentrar-hi esforços en posar-los-hi remei.

A part de la publicació anual de l'Índex de Progrés Social, la SPI Foundation ha establert moltes associacions amb organitzacions d'altres països per fer explotacions específiques de l'índex, adaptant lleugerament la metodologia a cada cas concret, dependent de la seva finalitat i de les fonts disponibles.

L'*European Union Regional Social Progress Index* o EU-SPI, com se l'anomenarà en aquest estudi, és un índex sorgit fruit de la col·laboració entre la SPI Foundation, la Direcció General de Política Regional i Urbana (DG Regio) de la Comissió Europea i l'Orkestra-Instituto Vasco de Competitividad. Es tracta del primer SPI aplicat en l'àmbit regional.

També podem trobar entre els múltiples índexs que s'han creat a partir d'aquestes associacions, la primera aplicació del SPI en l'àmbit local (*city level*) a Colòmbia, o la primera aplicació tant en l'àmbit comunitari com municipal a Brasil.

Diferències de l'SPI respecte a altres indicadors de benestar i progrés social

El PIB per càpita és l'indicador més utilitzat (tant acadèmicament com de forma divulgativa) per a mesurar i comparar el benestar i el grau de desenvolupament de diferents països, regions o ciutats (o altres unitats territorials). La seva àmplia difusió es deu al fet que es tracta d'un indicador unidimensional, altament comparable i d'ús global d'ençà de la conferència de Bretton Woods de 1944. Tot i això, són **múltiples les crítiques** que se li fan pel reduccionisme inherent a la seva simplicitat. El PIB no contempla (entre d'altres) les agressions al medi ambient, l'estat de la salut o del nivell

¹ <http://www.socialprogressimperative.org/faqs/>

educatiu de la població en qüestió. El **Social Progress Index** sí que integra aquests indicadors a l'hora de mesurar el progrés social.

El **Social Progress Index** es diferencia dels índexs i indicadors construïts anteriorment en el fet que es basa exclusivament en dades no-econòmiques, el que permet analitzar la relació entre progrés social i progrés econòmic², situació que resulta més complicada utilitzant indicadors com l'Índex de Desenvolupament Humà; puix que aquest sí que incorpora variables econòmiques.

L'indicador més utilitzat per a mesurar el benestar i el progrés social és l'Índex de Desenvolupament Humà (IDH), inspirat pel *capability approach* de l'Amartya Sen i publicat pel Programa de les Nacions Unides pel Desenvolupament. A diferència de l'SPI, l>IDH atribueix un pes molt important a un factor purament econòmic. Existeixen altres indicadors que han intentat mesurar el progrés social i el benestar, com la Felicitat Nacional Bruta (calculada inicialment al Regne de Bhutan) o el *Better Life Index* de l'OCDE.

Els quatre criteris de selecció d'indicadors pel Social Progress Index es resumeixen en:

1. Els indicadors són exclusivament socials i ambientals (no econòmics).
2. Mesuren els resultats, i no les inversions.
3. Són rellevants per a totes les unitats geogràfiques analitzades.
4. Cobreixen temàtiques que es poden combatre directament mitjançant l'acció política.

1.2. L'EU-SPI. L'Índex Regional de Progrés Social Europeu.

La Comissió Europea va publicar l'octubre del 2016 la versió definitiva de l'EU Regional Social Progress Index (en català, Índex de Progrés Social) per a les 272 regions de la Unió, un índex de benestar que serveix de contrast i complement a altres indicadors com el PIB per càpita o l'Índex de Desenvolupament Humà, ja que avalua l'efectivitat amb la qual l'èxit econòmic d'un país es transforma en progrés social.

L'EU-SPI (*European Union Regional Social Progress Index*) és el fruit d'una col·laboració de tres anys del Social Progress Imperative, l'Orkestra-Instituto Vasco de Competitividad i el Directorat General per a política regional i urbana (DG Regio), un organisme de la Comissió Europea. L'objectiu de l'EU-SPI és proporcionar una mesura consistent, comparable i aprofitable d'indicadors socials i mediambientals a nivell regional per als 28 Estats Membres de la UE (272 regions en total).

² Tenint en compte que s'ha de fer una anàlisi curosa de cada indicador, perquè la capacitat de transformar la inversió econòmica en progrés social no només es veu influenciada per la capacitat de les institucions encarregades de les polítiques de benestar, educació o sanitat sinó també per la cultura i el tarannà de la seva població i altres circumstàncies com la conjuntura econòmica.

2. Metodologia:

2.1. Metodologia del EU-SPI

Per a calcular l'EU-SPI s'han fet servir 50 indicadors diferents (per a més informació, veure les Figures 1 i 2 de l'Apèndix). A part dels quatre criteris de selecció dels indicadors, un altre criteri utilitzat ha estat el fet de disposar de sèries temporals i que la font de les dades utilitzades fos respectable. Prop de dos terços dels indicadors (36 de 50) provenen d'EUROSTAT, directament del lloc web o d'extraccions directes del mòdul de benestar de l'Enquesta Europea sobre Condicions Socials i de Vida – o EU-SILC per les seves sigles en anglès. Altres fonts utilitzades (14/50) han estat l'Agència Europea del Medi Ambient (EEA), el Gallup World Poll, l'Institut de qualitat del govern de la Universitat de Gothenburg i l'Eurobaròmetre.

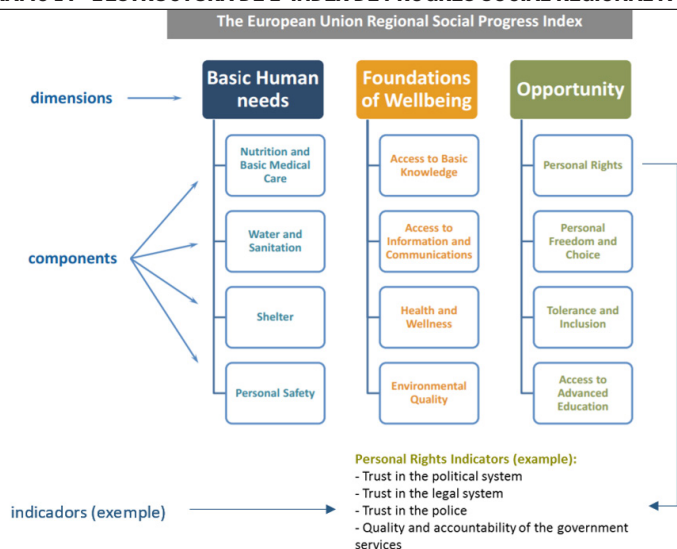
METODOLOGIA GEOGRÀFICA:

Donat que el projecte EU-SPI és en l'àmbit regional, implica certa dificultat per a trobar dades tan desagregades, per a tantes fonts diferents i indicadors. Per això s'ha aplicat la següent regla:

Si almenys un 50% dels indicadors que conformen cadascun dels 12 components d'una regió es troben explicats a nivell NUTS-2 (regional), es considera que aquell component està explicat a nivell NUTS-2. En cas contrari, es considera que està explicat a nivell NUTS-1 ("grups de regions" o estats federats) o bé a escala nacional. Això vol dir que la variació de l'Índex entre regions d'un mateix país pot estar subestimada.

Un cop calculats els valors dels components de les 272 regions, també s'han calculat els valors dels components de manera separada per als 28 països de la Unió. Posteriorment, s'han re-escalat els valors regionals perquè un cop ponderats per la població de cada regió fossin coherents amb els valors nacionals.

GRÀFIC 1.- L'ESTRUCTURA DE L'ÍNDEX DE PROGRÉS SOCIAL REGIONAL A LA UNIÓ EUROPEA

FONT: EU REGIONAL SPI: METHODOLOGICAL PAPER (AMB MODIFICACIONS)

2.2. Eines per a la interpretació del EU-SPI

INTERPRETACIÓ DEL SOCIAL PROGRESS INDEX:

Tot i que la relació entre el Global SPI (i també l'EU SPI) i el PIB per càpita és positiva, aquesta relació canvia a mesura que el PIB augmenta. A nivells de PIB baix, tot increment suposa una millora gran en progrés social. Als trams més alts de PIB, el mateix fet de tenir un PIB per càpita superior produeix efectes que poden ser contraproductius per als resultats d'un país o regió a l'SPI (índex d'obesitat, problemes mediambientals) i per tant, hi ha una major dispersió a l'hora d'analitzar la relació entre països amb renda mitjana-alta i SPI.

Resulta clau entendre la relació complexa de causalitat entre benestar social, mesurat per l'SPI, i el desenvolupament econòmic, ja que sembla que la causalitat es presenta en ambdues direccions.

INTERPRETACIÓ DE LES DIMENSIONS.

La dimensió *Basic Human Needs* és la que presenta una major correlació amb el PIB per càpita al SPI Global, assolint puntuacions elevades ràpidament amb nivells baixos de renda. En canvi, a l'EU-SPI, és la dimensió *Opportunity* la que presenta una major correlació amb la renda per càpita. Aquest fet és molt destacable, i queda obert a futures interpretacions.

Foundations of Wellbeing és la dimensió que presenta una menor correlació amb el PIB per càpita al SPI Global, i això es pot explicar en part pel fet que aquesta dimensió conté components relatius a l'obesitat dels habitants i a l'estat del medi ambient, que no tenen una relació positiva directa amb la renda, ja que les economies desenvolupades presenten alts índexs de contaminació i d'urbanització.

INTERPRETACIÓ DELS COMPONENTS:

Quatre subdivisions teòriques:

1. En primer lloc trobem els components que presenten una millora ràpida de la seva puntuació a mesura que el PIB per càpita augmenta, i els valors màxims del component s'aconsegueixen amb un nivell baix de renda per càpita. Aquests components són: *Nutrition and Basic Medical Care*, *Access to Basic Knowledge*, i *Water and Sanitation*. A l'EU-SPI, resulta molt impactant apreciar que aquesta relació no es produeix en el component *Access to Basic Knowledge*. Això pot ser degut al fet que les regions Europees tenen una renda elevada, i la qualitat de l'educació no depèn tant de la inversió que s'hi fa com de l'estructura productiva del país, el seu mercat laboral i el model educatiu seguit (si és un model de consens o no). **Aquests components saturen a l'arribar a una renda per càpita de 20.000 \$.**
2. En segon lloc es poden analitzar conjuntament els components que mostren una relació constant amb el PIB per càpita i que no arriba al seu màxim fins a un punt molt superior (en renda) al del cas anterior. Aquests components són: *Access to Information and Communications*, *Shelter*, *Personal Safety* i *Access to Advanced Education*. En el cas de l'EU-SPI, sembla que la relació és semblant, amb l'excepció del component *Personal Safety*, que presenta un punt de saturació inferior a la resta de components. **Aquests components saturen a l'arribar a una renda per càpita de 40.000 \$.**

3. En tercer lloc, hi ha alguns components que contenen en la seva composició tant indicadors que milloren la seva puntuació amb l'increment de la renda per càpita com indicadors que la disminueixen amb un increment d'aquesta. Aquests components són: *Health and Wellness i Environmental Quality*. Els components esmentats mostren els aspectes negatius que pot tenir el desenvolupament econòmic per al progrés social. A l'EU-SPI hem vist que la correlació entre el nivell de renda i el component *Health and Wellness* sembla més positiva del que s'explica per al Global SPI.
4. Finalment, trobem els components que en principi haurien de presentar una relació amb el PIB per càpita molt variable. Aquests components són: *Personal Freedom and Choice, Tolerance and Inclusion i Personal Rights*. Els resultats d'aquests components no s'expliquen només ni principalment a través del nivell de PIB, sinó que tenen una relació estreta amb el conjunt de normes, cultura i polítiques aplicades a la regió estudiada. Encara que teòricament no són components molt lligats al nivell adquisitiu de cada regió, perquè no requereixen grans inversions, sí que es pot apreciar, tant a l'EU-SPI com al Global SPI, com els països i regions amb major renda per càpita són els que presenten uns valors més elevats en aquests components. Aquest fet se suma a la hipòtesi plantejada abans de la causalitat en ambdós sentits, entre renda per càpita i el nivell de llibertats, drets i oportunitats d'una societat. Hem pogut apreciar que en el Global SPI el component *Personal Rights* presenta una puntuació superior (de mitjana) a la del component *Tolerance and Inclusion*, mentre que a l'EU-SPI aquesta situació es dona a la inversa.

INTERPRETACIÓ DEL RÀNQUING I PUNTUACIÓ DE L'EU-SPI:

La interpretació del valor (puntuació) i de la posició relativa d'un indicador, dimensió o component (rànkning), varia tenint en compte els punts de saturació de la seva relació entre renda i PIB per càpita, i també de la seva correlació amb la renda.

Es pot donar el cas que trobem un rànkning relativament baix amb una nota d'SPI elevada. Aquest és el cas, per exemple, del component *Water and Sanitation* del SPI català. Presenta una puntuació elevada, 80,1 punts, i una posició al rànkning molt baixa, 172. Això es pot interpretar com que es tracta d'un tipus de component que ja ha saturat al nivell de renda català, i que petits canvis de puntuació dels seus indicadors poden representar un canvi molt gran a la posició del component. En aquest cas, la posició en el rànkning pot dur a una conclusió errònia, com ara que Catalunya està en una molt mala situació en els indicadors que analitza aquest component, quan el valor absolut del component ens indica el contrari.

La situació contrària es dona en el cas del component *Environmental Quality*. Presenta una puntuació baixa, 54,6, i una posició al rànkning molt alta, 57. En aquest cas, la interpretació del rànkning de manera aïllada porta a conclusions errònies. La situació de Catalunya en aquest component és molt pitjor que en el component citat en el paràgraf anterior, encara que el rànkning indiqui el contrari. Queda molt camí per recórrer en termes de millora de la sostenibilitat mediambiental del país.

Per tant, pensem que la posició en el rànkning del país o regió analitzada, en cadascuna de les seves dimensions, indicadors i components s'ha d'analitzar contextualitzant la seva puntuació, el tipus de component del qual es tracta (dels 4 que s'han explicat a l'apartat 1.4.1) i per tant la seva relació amb

el PIB per càpita (correlació alta o baixa), per començar a buscar possibles explicacions al resultat del SPI, encara més, per prendre accions a partir d'aquests.

INTERPRETACIÓ OBJECTIVA-SUBJECTIVA:

Sota el nostre punt de vista, dels 50 indicadors que conté el *Social Progress Index*, hi ha 25 indicadors que considerem com a purament objectius (indicadors que provenen en la maria dels casos de registres administratius), 16 indicadors amb un grau de d'objectivitat elevada (indicadors que provenen d'enquesta, però que tenen unes preguntes molt acotades) i 10 indicadors purament subjectius, fruit de l'opinió qualitativa dels ciutadans obtinguda d'enquestes (tant de Gallup com de l'EU-SILC). Aquesta distinció resulta significativa i enriquidora, doncs ens permet contrastar els uns amb els altres i veure si les percepcions s'ajusten al que mostren els indicadors objectius³.

2.3. Metodologia específica de l'estudi:

Per a realitzar aquest estudi s'han utilitzat les dades provinents de l'EU-SPI (versió final) publicat l'octubre de 2016. Aquest índex fa referència a les 272⁴ regions NUTS 2 (subdivisions amb finalitats estadístiques d'Europa). Les subdivisions NUTS 2 són de caràcter regional, i per al cas d'Espanya es corresponen amb les comunitats autònomes. En aquest cas, per a l'estudi s'han utilitzat els resultats de Catalunya a l'EU-SPI. Aquests resultats s'han comparat amb dues de les regions franceses frontereres amb Catalunya, la regió NUTS 2 del Llenguadoc-Rosselló i la regió de Migdia-Pirineus. Cal fer menció que després de la reforma territorial francesa de l'any 2014, la regió del Llenguadoc-Rosselló es va fusionar amb la regió de Migdia-Pirineus per a formar la regió d'Occitània.

L'àmbit territorial principal que volem analitzar és la demarcació de Lleida, però les dades de l'EU-SPI es publiquen a nivell NUTS 2, que per al cas que ens ocupa seria equivalent a l'àmbit català. Per tant, hem decidit centrar el nostre estudi en els components que l'EU-SPI mostra com a problemàtics per a l'àmbit català, analitzant si aquests també ho són per a la demarcació de Lleida.

Al capítol 3 s'ha fet una comparació de l'evolució del Producte Interior Brut (PIB), del PIB per càpita, de la població i el seu envelliment i de l'estructura productiva per a França, Espanya, Llenguadoc-Rosselló, Migdia-Pirineus, Catalunya, Pirineus Orientals, Arieja i Lleida, amb dades extretes d'Eurostat. El PIB per càpita utilitzat es troba en paritat de poder adquisitiu, per a poder fer una millor comparació entre països de la capacitat real de compra.

Al capítol 4 s'ha fet una comparació dels resultats de Catalunya, de Migdia-Pirineus i del Llenguadoc-Rosselló a l'EU-SPI, per nivells d'agregació, comparant la puntuació principal, i les seves dimensions i components. Per a posar en context, també s'ha comparat el PIB per càpita de les tres regions i la seva relació amb el progrés social. El PIB per càpita utilitzat en aquesta comparació és el PIB per càpita de l'any 2011, per ser l'utilitzat a l'EU-SPI per a realitzar rànquings comparatius. Finalment, s'ha comparat els resultats a l'EU-SPI de les tres regions amb la resta de regions dels països dels quals formen part actualment.

³ Veure pàgina 43, amb l'ampliació de l'estudi del component Habitatge per a Catalunya, que presenta un grau important de subjectivitat.

⁴ Actualment la UE està dividida en 276 regions NUTS 2 (des de gener de 2015), però donat que per a la confecció de l'Índex s'han utilitzat majoritàriament dades de 2011 i 2013, aquestes estaven confeccionades per a 272 regions.

Al capítol 5 hem procedit a fer una ampliació dels resultats de Catalunya a l'EU-SPI, centrant-nos en els components que presenten una pitjor posició relativa en comparació amb la resta d'Europa. Amb tal fi, s'ha recalculat la puntuació de Catalunya a cadascun dels indicadors de l'EU-SPI a través de la metodologia que li és pròpia (vegeu bibliografia).

Al capítol 6 hem dut a terme una anàlisi de la situació de la demarcació de Lleida en els àmbits que se senyalen com a problemàtics a l'anàlisi de l'EU-SPI per al cas de Catalunya. Per a dur a terme aquesta anàlisi, s'han utilitzat dades d'Idescat que fan referència a Educació, Habitatge i Qualitat Democràtica. En alguns casos s'ha recalculat els valor per a les demarcacions de Girona, Barcelona, Tarragona i Lleida a través dels valors obtinguts en l'àmbit comarcal (ponderant per la població). Per a calcular les dades de la Cerdanya, en la majoria de casos s'ha procedit a fer un recàlcul tenint en compte el pes demogràfic de la Cerdanya Gironina (80%) i el de la Cerdanya Lleidatana (20%).

3. Una primera aproximació a la situació de la demarcació de Lleida en comparació amb els Pirineus Orientals i Arieja.

En aquest apartat veurem l'evolució d'una sèrie de dades clau (PIB, PIB per càpita i Població) en els últims 15 anys per les regions de Lleida, Pirineus Orientals (*Pirenèus Orientals / Pirineus Orientals*) i Arieja (*Arièja / Ariège*) i per als àmbits territorials superiors dels quals formen part.

3.1. Evolució del Producte Interior Brut (2000-2015).

Les diferències de Producte Interior Brut entre Espanya i França i entre Catalunya, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus són considerables, tant per l'any 2000 com per l'any 2015. El PIB d'Espanya representa actualment menys de la meitat del PIB de França, tot i que hi ha hagut un procés de convergència (no finalitzat) entre l'any 2000 i el 2015.

El PIB de Catalunya és gairebé tres cops més gran que el PIB de Llenguadoc-Rosselló i dos cops més gran que el de Migdia-Pirineus⁵. En el període 2000-2015 el PIB de Catalunya va créixer més que el de les dues regions franceses, en concret, va tenir un creixement lleugerament superior al de Migdia-Pirineus i marcadament superior respecte al Llenguadoc-Rosselló.

TAULA 1. EVOLUCIÓ DEL PIB A PREU DE MERCAT (2000-2015), EN MILERS D'EUROS.

	PIB 2000	PIB 2015	Increment absolut 2000-2015	Increment % 2000-2015
Espanya	646.250	1.079.998	433.748	67,1 %
França	1.485.303	2.194.243	708.940	47,7 %
Catalunya	122.057	205.535	83.478	68,4 %
Llenguadoc-Rosselló	43.692	67.490	23.798	54,5 %
Migdia-Pirineus	55.033	90.398	35.365	64,3 %
Lleida	6.915	12.184	5.269	76,2 %
Pirineus Orientals	7.005	10.438	3.433	49,0 %
Arieja	2.367	3.288	921	38,9 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

La demarcació de Lleida és fronterera amb els departaments francesos de Pirineus Orientals, Arieja i Alta Garona (*Nauta Garona / Haute-Garonne*)⁶. Si ens fixem en les dades que apareixen a la taula

⁵ L'any 2015 França va reduir el nombre de regions de la França Metropolitana, les regions de Midi-Pyrénées i Languedoc Roussillon es varen fusionar en la nova regió d'Occitània. Per aquest estudi hem utilitzat l'anterior divisió administrativa de França, donat que les dades de l'EU-SPI es presenten per les subdivisions NUTS-2 de França vigents l'any 2011. L'any 2011, Catalunya era fronterera amb dues regions franceses: Languedoc-Roussillon i Midi-Pyrénées, i actualment només és fronterera amb l'Occitània.

⁶ Per aquest estudi no hem utilitzat les dades de l'Alta Garona, donat que aquest departament francès incorpora la ciutat de Tolosa (*Toulouse*) i té una població molt superior a la d'Ariège, Lleida i Pirineus Orientals.

1, veiem com la demarcació de Lleida comptava l'any 2000 amb un PIB gairebé idèntic al PIB dels Pirineus Orientals. L'any 2015 la diferència s'havia ampliat significativament, essent el PIB de Lleida un 20% al PIB dels Pirineus Orientals.

EVOLUCIÓ DEL PES DEL PIB DE LES REGIONS NUTS 3 DINS LA REGIÓ NUTS 2 DE LA QUE FORMEN PART (2000-2015).

	2000	2015	Increment (%)
Pes Lleida a Catalunya	5,7 %	5,9 %	4,6 %
Pes Arieja a Migdia-Pirineus	4,3 %	3,6 %	-15,4 %
Pes Pirineus Orientals a Lluenguadoc-Rosselló	16,0 %	15,5 %	-3,5 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

Si observem el canvi entre l'any 2000 i 2015 del pes de Lleida, Arieja i Pirineus Orientals dins, respectivament, de Catalunya, Migdia-Pirineus i Lluenguadoc-Rosselló, veiem com Lleida és l'única unitat territorial que va guanyar pes dins de la regió de la qual forma part: L'any 2000 Lleida representava el 5,7% del PIB català, i l'any 2015 va incrementar la seva participació fins al 5,9% del PIB català.

Arieja i Pirineus Orientals varen perdre pes a les regions de les quals formen part, essent especialment significatiu el cas d'Arieja, on entre 2000 i 2015 que va perdre un 15,4% del seu pes dins de Migdia-Pirineus.

3.2. Evolució del Producte Interior Brut per càpita (2000-2015).

El PIB per càpita és la mesura que compta amb una major acceptació en l'àmbit internacional per a comparar el desenvolupament econòmic de regions i països amb poblacions diferents i aproximar el seu nivell de benestar⁷. El PIB per càpita que es presenta en aquest estudi es troba ajustat en funció del poder adquisitiu dels diferents països (PPS⁸), el que ens serveix per a neutralitzar l'efecte de les diferències de preus entre països i regions.

TAULA 2. EVOLUCIÓ DEL PIB PPS PER AL PERÍODE 2000-2015, EN EUROS.

	PIB 2000	PIB 2015	Increment absolut 2000-2015	Increment % 2000-2015
Espanya	18.900	26.300	7.400	39,2 %
França	23.000	30.600	7.600	33,0 %
Catalunya	23.000	31.400	8.400	36,5 %
Lluenguadoc-Rosselló	17.600	22.500	4.900	27,8 %
Migdia-Pirineus	20.000	27.800	7.800	39,0 %
Lleida	22.700	32.100	9.400	41,4 %
Pirineus Orientals	16.500	20.500	4.000	24,2 %
Arieja	17.600	22.500	3.900	24,2 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

⁷ Tal com hem exposat a la introducció, utilitzem l'Índex de Progres Social per a complementar el PIB per càpita com a indicador de benestar, donat que aquest últim presenta diverses febleses.

⁸ PPS: Purchase Power Standard

Les taxes de creixement del PIB per càpita a les diferents regions i països analitzats estan situades en la franja que va d'un 24% a un 40% d'increment per al període 2000 - 2015. En aquest període, Espanya ha convergit lleugerament amb la renda mitjana francesa, i el creixement de la renda per càpita a Catalunya ha estat més lent que el creixement mitjà a l'estat espanyol. Per al cas de les regions franceses, el creixement de la renda per càpita al Llenguadoc-Rosselló ha estat més lent que el de la mitjana de l'estat francès, cas contrari de la regió de Migdia-Pirineus, on el creixement de la renda per càpita durant el període 2000-2015 ha estat més ràpid que la mitjana de l'estat francès.

La renda per càpita a Catalunya i a Lleida és superior a la renda per càpita espanyola (tant l'any 2000 com l'any 2015), mentre que la renda per càpita a Llenguadoc-Rosselló, Migdia-Pirineus, Pirineus Orientals i Arieja és inferior a la renda per càpita francesa (tant l'any 2000 com l'any 2015). L'any 2000 els habitants de Lleida tenien una renda per càpita inferior a la mitjana catalana, situació que s'havia invertit l'any 2015, on Lleida presentava una renda per càpita superior a la mitjana de Catalunya, havent-se incrementat en un 41,4% des de l'any 2000.

El creixement de la renda per càpita als departaments francesos de Pirineus Orientals i Arieja ha sigut molt moderat, inferior al creixement de la renda per càpita a les regions de Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus. En aquests departaments la renda per càpita ha crescut un 24% en el període 2000-2015.

En termes de PIB per càpita, Catalunya i Lleida es troben en una posició capdavantera respecte a la mitjana d'Espanya i, en canvi, les regions franceses que hem analitzat representen, a priori, regions endarrerides respecte al seu país. Al capítol 4 veurem com la situació és inversa si analitzem el benestar en aquestes regions en termes de progrés social.

RENDA PER CÀPITA DE LES REGIONS NUTS 3 (LLEIDA, ARIEJA I PIRINEUS ORIENTALS) ESSENT LA RENDA PER CÀPITA DE LA REGIÓ NUTS 2 DE LA QUE FORMEN PART EQUIVALENT A 1 (2000-2015).

	2000	2015	Increment (%)
Mitjana Lleida respecte a Catalunya	0,99	1,02	3,6 %
Mitjana Arieja respecte a Migdia-Pirineus	0,81	0,72	-10,6 %
Mitjana Pes Pirineus Orientals respecte a Llenguadoc-Rosselló	0,94	0,91	-2,8 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

El quadre superior ens ajuda a apreciar els processos de convergència i divergència de la renda per càpita de les regions NUTS 3 respecte a les regions NUTS 2 de les quals formen part. Observem com durant els últims 15 anys Lleida ha sobrepassat la renda per càpita de Catalunya: L'any 2000, la renda per càpita a Lleida era un 1% inferior a la renda per càpita del conjunt de Catalunya, essent l'any 2015 un 2% superior. En canvi, Arieja i Pirineus Orientals han divergit respecte a les regions NUTS 2 de les que formen part, resultant el cas d'Arieja especialment significatiu, donat que l'any 2015 tenia una renda per càpita que era un 28 % inferior a la renda per càpita de la regió de Migdia-Pirineus.

3.3. Evolució de la població (2000-2015)

Com podem apreciar a la taula 3, la població d'Espanya representava aproximadament dos terços de la població francesa l'any 2000. En els últims 15 anys aquesta diferència s'ha reduït significativament,

donat que Espanya ha tingut un creixement poblacional major al de França, tant en termes absoluts com en termes relatius.

El creixement demogràfic de Catalunya i de Lleida ha sigut superior a la mitjana de l'estat espanyol. La població de Llenguadoc-Rosselló i Pirineus Orientals ha crescut més ràpidament que la mitjana de l'estat francès (amb una taxa de creixement demogràfic que resulta pràcticament el doble de la mitjana nacional). Les regions de Migdia-Pirineus i Arieja han tingut un creixement poblacional més moderat, apropant-se Arieja a la mitjana de l'estat francès.

TAULA 3. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ 2000-2015⁹.

	Pob. 2000	Pob. 2015	Increment absolut 2000-2015	Increment % 2000-2015
Espanya	40.470.182	46.449.565	5.979.383	14,8 %
França	60.545.022	66.456.279	5.911.257	9,8 %
Catalunya	6.283.101	7.396.991	1.113.890	17,7 %
Llenguadoc-Rosselló	2.322.072	2.772.683	450.611	19,4 %
Migdia-Pirineus	2.578.254	3.001.502	423.248	16,4 %
Lleida	360.040	430.661	70.621	19,6 %
Pirineus Orientals	397.082	471.038	73.956	18,6 %
Arieja	138.199	152.49	14.300	10,3%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

La població de la demarcació de Lleida és similar a la població del departament francès de Llenguadoc-Rosselló, i és considerablement superior a la població del departament d'Arieja.

A partir de les dades presentades en els tres subapartats anteriors podem fer les següents reflexions: Els Pirineus Orientals han tingut un creixement del seu producte per càpita significativament inferior a la mitjana francesa per al període 2000-2015, però el creixement del PIB de la regió ha estat similar al de la resta de França. Això es deu l'important creixement poblacional que ha experimentat la regió durant el període 2000-2015, on la població dels Pirineus Orientals ha crescut gairebé el doble que la mitjana francesa, en part per l'elevat envelliment de la població (vegeu apartat 3.4). La demarcació de Lleida presenta el creixement del PIB, del PIB per càpita i de la població més elevat d'entre totes les regions analitzades, el que implica que l'increment de la producció a la regió ha anat acompanyat també d'un marcat increment de la productivitat.

EVOLUCIÓ DEL PES DE LA POBLACIÓ DE LES REGIONS NUTS 3 DINS LA REGIÓ NUTS 2 DE LA QUE FORMEN PART (2000-2015).

	2000	2015	Increment (%)
Pes Lleida a Catalunya	5,7 %	5,8 %	1,6 %
Pes Arieja a Migdia-Pirineus	5,4 %	5,1 %	-5,2 %
Pes Pirineus Orientals a Llenguadoc-Rosselló	17,1 %	17,0%	- 0,7 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

⁹ Eurostat disposa de dades de població NUTS 3 fins al 2017, però hem decidit utilitzar les dades de l'any 2015 per a fer-les comparables amb les dades presentades anteriorment (PIB i PIB per càpita), on l'última dada disponible és de l'any 2015.

La població de la demarcació de Lleida representava l'any 2008 un 5,7% del total de la població de Catalunya, essent el pes l'any 2015 del 5,8%. El pes d'Arieja dins de la regió de Migdia-Pirineus ha retrocedit significativament, representat l'any 2015 tan sols un 5,1% de la població de la regió.

3.4. Envel·liment de la població

A la gran majoria de països desenvolupats s'està produint un procés d'envel·liment de la població, a causa de la caiguda de la natalitat i de l'increment de l'esperança de vida de la població. Aquest envel·liment suposa una reducció de la proporció de la població en edat de treballar sobre el total de la població, i suposa un increment de la pressió sobre els recursos públics, donat que hi ha menys gent treballant i hi ha més gent que rep pensions i fa un ús intensiu de, per exemple, la sanitat pública.

No existeix una sola solució a la problemàtica, donat que la ideologia té un paper important en aquest assumpte: Hi ha qui aposta per mantenir un sistema de repartiment, i n'hi ha d'altres que aposten per sistemes de capitalització individual, gestionats de manera pública o privada. HI ha qui incentiva l'estalvi privat a través de bonificacions fiscals. Hi ha qui proposa finançar les pensions a càrrec dels pressupostos de l'Estat, obtenint recursos, per exemple, de l'Impost sobre el Valor Afegit. L'increment de la productivitat dels treballadors (lligat a un increment dels seus salaris) resulta essencial per incrementar les cotitzacions socials dels treballadors per fer front a les pensions. La pressió de l'envel·liment de la població sobre els recursos públics també es pot reduir a través d'incrementar el pes de la població en edat de treballar sobre el total de la població, a través d'estimular la natalitat de la població (polítiques de conciliació familiar) o a través d'incorporar mà d'obra estrangera.

TAULA 4. INCREMENT POBLACIÓ DE MÉS DE 65 ANYS 2000-2015.

	Pob. 2000	Pob. 2015	Increment absolut 2000-2015	Increment % 2000-2015
Espanya	6.691.691	8.592.014	1.900.323	28,4 %
França	9.571.659	12.234.067	2.662.408	27,8 %
Catalunya	1.064.099	1.361.672	297.573	28,0 %
Llenguadoc-Rosselló	446.764	601.899	155.135	34,7 %
Migdia-Pirineus	494.114	616.478	122.364	24,8 %
Lleida	75.228	81.315	6.087	8,1 %
Pirineus Orientals	88.637	114.652	26.015	29,4 %
Arieja	32.111	37.028	4.917	15,3 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

A la taula superior observem com les 6 de les 8 unitats territorials analitzades han tingut un creixement de la població de 65 anys al voltant del 30% pel període 2000-2015. Per aquests 6 àmbits territorials (i també per Arieja), el creixement de la població major a 65 anys ha sigut superior al creixement de la població total pel mateix període, el que indica que la població d'aquests territoris s'ha envellit.

TAULA 5. POBLACIÓ AMB MÉS DE 65 ANYS SOBRE EL TOTAL DE POBLACIÓ 2000-2015.

	Per. 2000	Per. 2015	Increment % 2000-2015
Espanya	16,5 %	18,5 %	11,9 %
França	15,8 %	18,4 %	16,4 %
Catalunya	16,9 %	18,4 %	8,7 %
Llenguadoc-Rosselló	19,2 %	21,7 %	12,8 %
Migdia-Pirineus	19,2 %	20,5 %	7,2 %
Lleida	20,9 %	18,9 %	-9,6 %
Pirineus Orientals	22,3 %	24,3 %	9,0 %
Arieja	23,2 %	24,3 %	4,5 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

La **principal excepció** a aquesta situació és la demarcació de Lleida. A Lleida el creixement de la població major de 65 anys ha sigut marcadament inferior al creixement de la població total, el que implica que s'ha reduït el pes de la població major de 65 anys sobre el total de la població a Lleida, passant de representar el 20,9 % de la població l'any 2000 al 18,9% de la població l'any 2015.

Durant el període 2000-2015, la població major de 65 a Lleida es va incrementar en 6.087 persones, mentre que a la regió de Pirineus Orientals, amb una població total lleugerament superior a la de Lleida, la població major de 65 anys va incrementar-se en 26.015 persones, una quantitat més de quatre cops superior.

EVOLUCIÓ DEL PES DE LA POBLACIÓ MAJOR DE 65 ANYS DE LES REGIONS NUTS 3 DINS LA REGIÓ NUTS 2 DE LA QUE FORMEN PART (2000-2015).

	2000	2015	Increment (%)
Pes Lleida a Catalunya	7,1 %	6,0 %	-15,5%
Pes Arieja a Migdia-Pirineus	6,5 %	6,0 %	-7,6%
Pes Pirineus Orientals a Llenguadoc-Rosselló	19,8 %	19,0 %	-4,0%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

L'any 2000 Lleida tenia una proporció de població major de 65 anys (20,9 %) significativament superior a la del conjunt de Catalunya (16,9%). El procés d'envelliment de la població del conjunt de Catalunya que s'ha produït durant el període 2000-2015, conjuntament amb la reducció del pes de la població major de 65 a la demarcació de Lleida en el mateix període, ha suposat la convergència de la proporció de persones majors de 65 a Lleida amb els valors de Catalunya per a l'any 2015. Aquest fet també ha estat acompanyat d'una intensa reducció del pes que suposen les persones majors de 65 anys de Lleida sobre el total de Catalunya.

El mateix succeeix als departaments francesos dels Pirineus Orientals i Arieja. Tot i haver-se produït un procés d'envelliment de la població, l'increment de la població major de 65 anys ha estat menys intens que el de les regions NUTS 2 de les que formen part, el que ha suposat una reducció del pes que suposen les persones majors de 65 anys dels Pirineus Orientals i Arieja sobre el total de Llenguadoc-Rosselló i Migdia Pirineus, respectivament.

3.5. Especialització Productiva (2000-2015)

El perfil productiu de les regions està relacionat amb les grans tendències i canvis internacionals. La majoria de països i regions desenvolupades han experimentat un procés de terciarització i financiarització de les seves economies, que es tradueix en un creixement del pes del sector terciari (també conegut com sector serveis) en el seu Producte Interior Brut. Així i tot, mantenir un important nucli industrial d'alt valor afegit resulta clau per a mantenir una posició de fortlesa en el context internacional, doncs d'aquest depèn la balança de béns i serveis de la majoria de països.

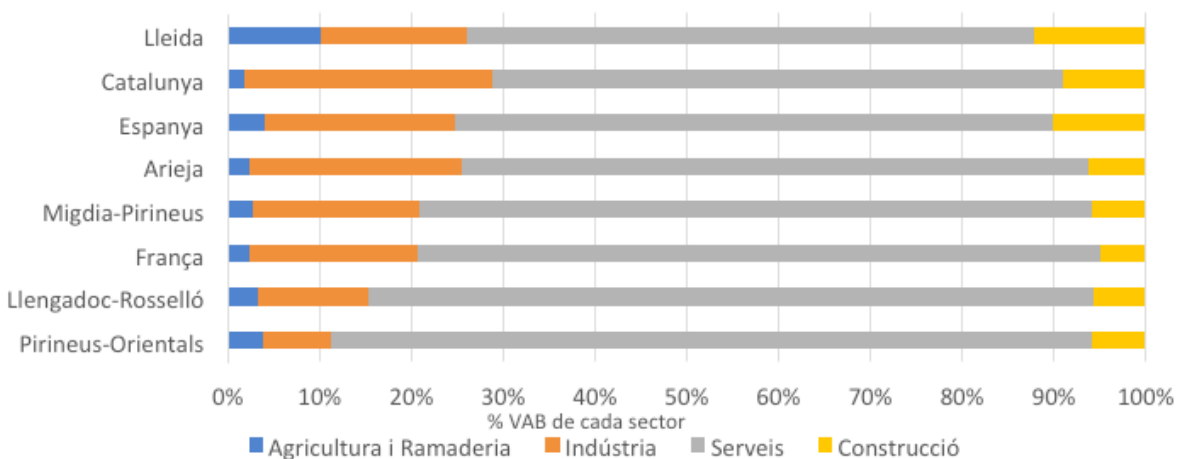
Per a realitzar aquest capítol de l'estudi hem utilitzat dades d'Eurostat, donat que ens permeten comparar l'evolució de l'estructura econòmica de les regions objecte d'aquest estudi. Les dades recopilades per Eurostat defineixen les activitats econòmiques segons la classificació NACE 2 Rev¹⁰. Per tal de simplificar l'anàlisi i la comparació, els autors d'aquest estudi hem classificat les activitats econòmiques en 4 grans grups: Agricultura i Ramaderia, Indústria, Serveis i Construcció.

El sector que hem anomenat "Agricultura i Ramaderia" incorpora les activitats relacionades amb l'agricultura, la ramaderia, la silvicultura i la pesca.

El sector que hem anomenat "Indústria" incorpora totes les activitats industrials (com per exemple la manufactura i la indústria energètica), incloent-hi l'indústria minera.

El sector que hem anomenat "Serveis" incorpora, entre d'altres, les activitats de comerç al detall i a l'engròs, el transport, l'hoteleria, la informació i les comunicacions, les activitats financeres i immobiliàries, les activitats professionals, científiques i tècniques, l'administració pública i la defensa i les activitats artístiques.

GRÀFIC 2.- ESPECIALITZACIÓ PRODUCTIVA DE LES REGIONS I PAÏSOS ANALITZATS L'ANY 2000. PERCENTATGE DEL VALOR AFEGIT A PREUS BÀSICS.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

Com podem veure en el gràfic 2 l'any 2000 Lleida era, amb diferència, la regió del grup analitzat on el

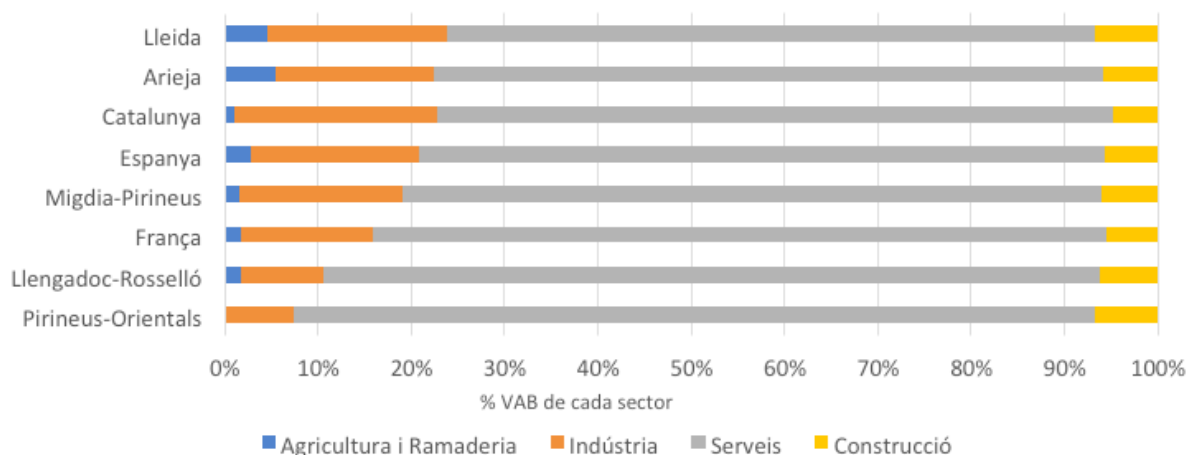
¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NACE_REV2&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=&IntCurrentPage=1

sector agrari comptava amb un major pes, representant un 10% del valor afegit de la regió, proporció que doblava a la de la resta de regions.

Lleida comptava l'any 2000 amb un sector industrial de pes petit-mitjà en el seu context (16 %), per davant del departament francès de Pirineus-Orientals, però bastant allunyada de la mitjana de Catalunya, on la indústria representava el 27% del valor afegit. El pes del sector serveis a Lleida (62%) era el mateix de la mitjana de Catalunya. Lleida era també la regió amb un major pes de la construcció (12%), lleugerament per sobre de la mitjana espanyola (10%), que era el doble de la mitjana de França (5%).

Els Pirineus Orientals eren l'any 2000 l'economia més terciaritzada en el seu context, representant el sector serveis un 83% del valor afegit brut.

GRÀFIC 3.- ESPECIALITZACIÓ PRODUCTIVA DE LES REGIONS I PAÏSOS ANALITZATS L'ANY 2015. PERCENTATGE DEL VALOR AFEGIT A PREUS BÀSICS.

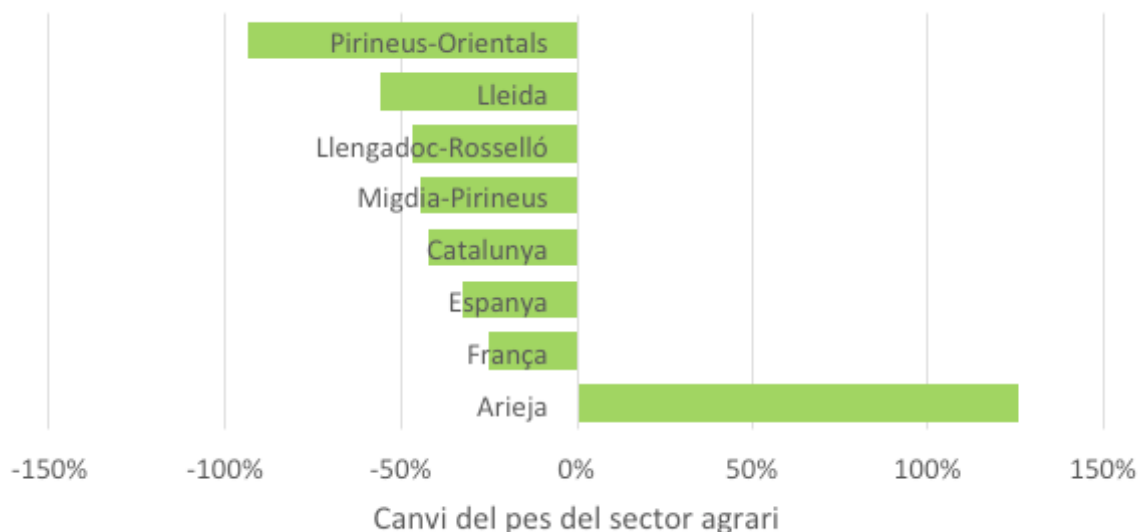
FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

A l'analitzar les mateixes variables per a l'any 2015, veiem que la situació havia canviat considerablement. Veiem un procés de convergència de Lleida amb la mitjana de Catalunya en termes de pes del sector industrial en el Valor Afegit Brut, essent el pes de Lleida d'un 19% i el de Catalunya d'un 22%.

Lleida ha reduït el pes del seu sector agrari, i ha incrementat el pes del sector industrial en una època on aquest es troba en retrocés a la resta de regions. Aquest fet pot estar relacionat amb les dades que hem analitzat anteriorment, que mostraven una convergència dels nivells de renda per càpita entre Lleida i la mitjana de Catalunya, ja que un sector industrial fort, productiu i exportador és clau per al desenvolupament econòmic.

A diferència de l'any 2000, el sector de la construcció tenia l'any 2015 un pes similar a totes les regions, essent aquest al voltant del 6%. L'elevat valor del sector de la construcció i la seva dràstica reducció posterior, està directament relacionada amb la bombolla de la construcció que es va viure a l'estat Espanyol en els 10 anys anteriors a la crisi econòmica, i que va estar directament relacionada amb aquesta.

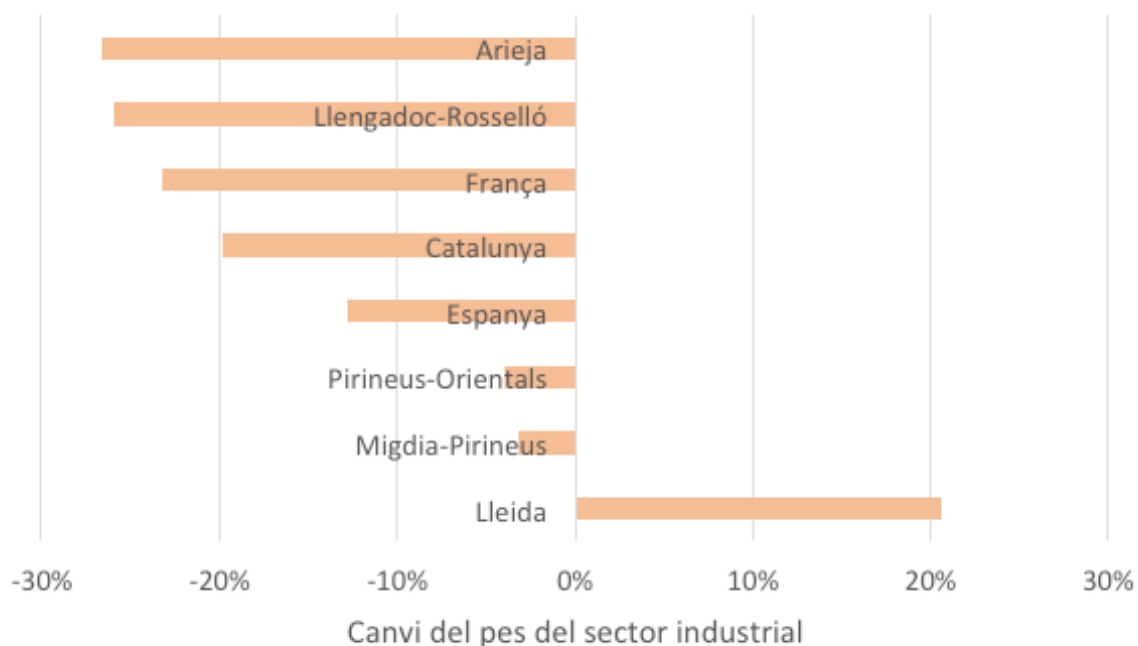
GRÀFIC 4.- CANVI DEL PES DEL SECTOR AGRARI I RAMADER A LES REGIONS SELECCIONADES (2000-2015).

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

El gràfic 4 ens mostra com ha variat el pes del sector agrari a les diferents regions analitzades durant el període 2000-2015. Arieja és l'única regió que ha incrementat (més que notablement) el seu perfil agrícola i ramader, mentre que Lleida i Pirineus Orientals són les regions on més ha disminuït el pes d'aquest sector.

GRÀFIC 5.- CANVI DEL PES DEL SECTOR INDUSTRIAL LES REGIONS SELECCIONADES (2000-2015).

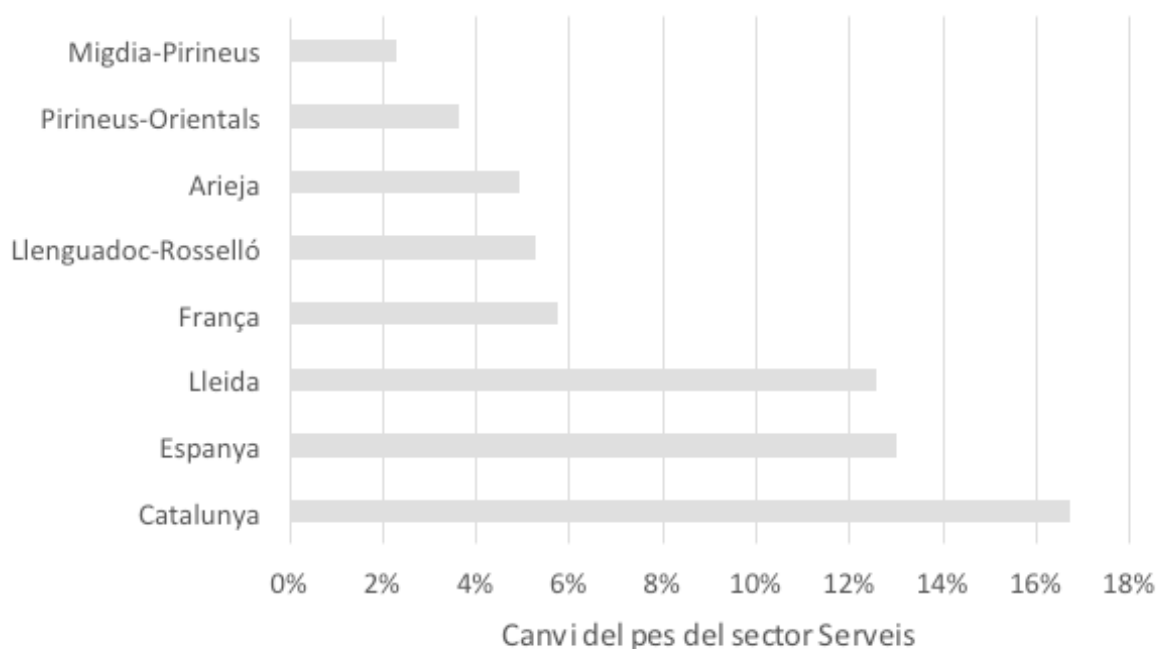
FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

Hi ha una regió que ha experimentat un important creixement del pes del sector industrial. Aquesta regió és Lleida, on en els 15 anys que han transcorregut entre l'any 2000 i l'any 2015 ha incrementat

el pes del seu sector industrial en un 21%, mentre que aquest retrocedia a la resta de regions. Per exemple, a Catalunya el sector industrial va retrocedir un 20% durant el mateix període.

La disminució del pes dels sectors agrari i industrial a gairebé totes les regions s'ha traduït en un major pes del sector serveis a totes les regions (vegeu gràfic 6), és a dir, totes les regions s'han terciaritzat. Resulta destacable el fet que Catalunya és la regió que més s'ha terciaritzat durant el mateix període 2000-2015, i Pirineus Orientals i Migdia Pirineus les regions que menys s'han terciaritzat, tot i que aquestes regions ja partien d'un elevat pes del sector serveis.

GRÀFIC 6.- CANVI DEL PES DEL SECTOR SERVEIS A LES REGIONS SELECCIONADES (2000-2015).

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

Cal contextualitzar les tendències i els canvis estructurals esmentats en els gràfics anteriors per als casos de Lleida, Arieja i Pirineus-Orientals. A continuació veurem quin ha estat la importància relativa d'aquesta regió i aquests departaments de Catalunya, Migdia Pirineus i el Llenguadoc-Rosselló.

TAULA 6: IMPORTÀNCIA DE LES REGIONS A CATALUNYA, MIGDIA-PIRINEUS I PIRINEUS-ORIENTALS L'ANY 2000.

	Agricultura i Ramaderia	Indústria	Serveis	Construcció	Total
Pes Lleida a Catalunya	31,6 %	3,3 %	5,6 %	7,6 %	5,7 %
Pes Arieja a Migdia-Pirineus	3,8 %	5,5 %	4,0 %	4,5 %	4,3 %
Pes Pirineus Orientals a Llenguadoc-Rosselló	18,4 %	9,9 %	16,8 %	16,4 %	16,0 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

El sector agrícola lleidatà representava el 32 % del VAB agrari de Catalunya l'any 2000, una proporció molt superior al pes mitjà de Lleida al VAB català. Això ens mostra una marcada especialització productiva agrària a Lleida. El sector industrial es trobava bastant per darrere de la mitjana catalana.

A la regió d'Arieja, destaca el pes de la seva indústria a la regió (5,5 %) en comparació al pes mitjà del VAB d'Arieja (4,3%) a la regió de Migdia-Pirineus. Per últim, els Pirineus-Orientals tenien un sector agrari que l'any 2000 representava el 18,4 % del VAB agrícola de Llenguadoc-Rosselló, una proporció superior al pes mitjà de Pirineus-Orientals al VAB de Llenguadoc-Rosselló, i un sector industrial molt poc desenvolupat en relació al pes mitjà del VAB de la regió.

TAULA 7: IMPORTÀNCIA DE LES REGIONS A CATALUNYA, MIGDIA-PIRINEUS I PIRINEUS-ORIENTALS L'ANY 2015.

	Agricultura i Ramaderia	Indústria	Serveis	Construcció	Total
Pes Lleida a Catalunya	25,5 %	5,2 %	5,7 %	8,3 %	5,9 %
Pes Arieja a Migdia-Pirineus	12,9 %	3,5 %	3,5 %	3,6 %	3,6 %
Pes Pirineus Orientals a Llenguadoc-Rosselló	2,1 %	12,4 %	16,0 %	16,8 %	15,5 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

L'any 2015 s'havien produït canvis significatius respecte a la situació de les regions l'any 2000. La demarcació de Lleida havia incrementat el pes del seu sector industrial dins del VAB industrial de Catalunya, tot i que seguia essent inferior al pes mitjà de Lleida al VAB català, i el seu sector agrari havia perdut importància en el context català. El cas d'Arieja era completament oposat: Havia canviat una important especialització industrial per una marcada especialització industrial. Finalment, el cas de Llenguadoc-Rosselló també va ser dràstic: EL seu sector agrari gairebé va desaparèixer en el període 2000-2015, passant de representar el 18,4% del VAB agrari del Llenguadoc Rosselló a representar només el 2% del sector agrari de la regió.

Durant el període 2000-2015, la demarcació de Lleida va guanyar pes dins de la producció duta a terme a Catalunya, i els departaments francesos d'Arieja i Pirineus Orientals van perdre pes dins de Migdia Pirineus i Llenguadoc-Rosselló, respectivament.

3.6. El canvi estructural a la demarcació de Lleida

Com hem vist en els apartats 3.1 i 3.5, la demarcació de Lleida ha experimentat un important canvi estructural en el període 2000-2015. La regió ha convergit en termes de PIB per càpita amb la mitjana de Catalunya i hi ha perdut una part de la seva especialització agrària per convergir en termes de pes industrial amb la mitjana de Catalunya, on aquesta es trobava en retrocés. A continuació veurem l'evolució any a any del pes dels sectors econòmics i del VAB per càpita sectorial a la demarcació de Lleida pel període 2000-2015.

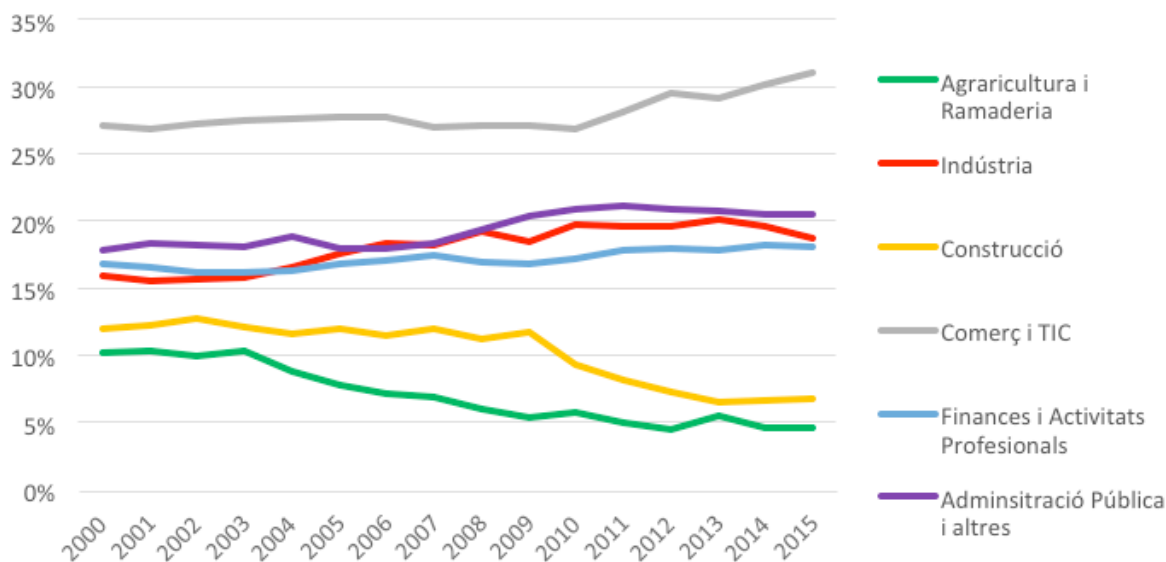
En aquest apartat hem ampliat el nombre de sectors econòmics que analitzem, desagregant el sector serveis en tres subsectors:

Comerç i TIC: Inclou les activitats de comerç a l'engròs i al detall, reparació de vehicles a motor, transport i emmagatzematge, l'Hoteleria i informació i comunicacions.

Finances i d'Activitats Professionals: Activitats financeres i d'assegurances, activitats immobiliàries, activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars.

Administració Pública i altres: Inclou l'Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis.

GRÀFIC 7.- EVOLUCIÓ DEL PES DELS DIFERENTS SECTORS ECONÒMICS A LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA (2000-2015)

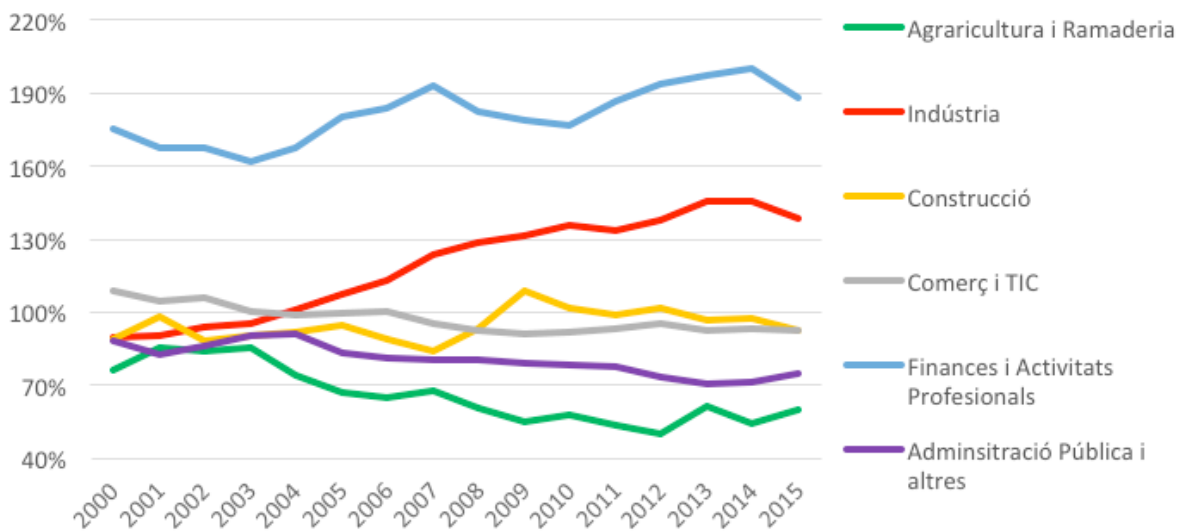

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE L'INE.

El gràfic 7 ens mostra com el sector Comerç i TIC ha estat el sector econòmic amb major pes a la demarcació de Lleida durant el període 2000-2015, i ha guanyat pes a partir de l'any 2011. La construcció va perdre molt pes econòmic des de l'any 2009, amb l'inici de la crisi, una pèrdua de pes que segueix una trajectòria oposada a la del sector Comerç i TIC.

Ens trobem amb el mateix cas pels sectors agrari i industrial. El sector agrari ha tingut una pèrdua d'importància relativa constant a la demarcació de Lleida des de l'any 2003, any on comença a incrementar-se la rellevància del sector industrial. Per últim, veiem com durant el període 2000-2015 l'administració pública i les activitats financeres i professionals van incrementar lleugerament el seu paper a l'economia lleidatana.

GRÀFIC 8.- EVOLUCIÓ DEL VAB PER CÀPITA DELS DIFERENTS SECTORS ECONÒMICS A LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA (2000-2015)

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE L'INE.

El valor afegit per treballador, que sovint es relaciona amb la productivitat dels treballadors¹¹, ha tingut una evolució sectorial molt interessant per la demarcació de Lleida. El valor afegit brut mitjà per treballador a Lleida l'any 2000 era de 32.338 euros, i l'any 2015 era de 54.521 euros, mostrant un creixement del 64,5 %.

Aquest creixement no ha estat, però, repartit equitativament entre les diferents activitats econòmiques. Com podem veure en el gràfic 8 hi ha sectors que han tingut un creixement del valor afegit brut per càpita marcadament superior a la mitjana. En el gràfic 8, destaca el cas del **sector industrial** lleidatà, que l'any 2000 tenia una VAB brut per treballador que representava un 10,7% menys del VAB mitjà per treballador a Lleida, i l'any 2015 era un 38,5% superior a la mitjana de la demarcació de Lleida.

Les activitats financeres i professionals han mantingut durant el període 2000-2015 el VAB per treballador més elevat de la demarcació de Lleida. L'administració pública i l'agricultura i la ramaderia tenien l'any 2000 un VAB per treballador inferior a la mitjana, i han tingut un creixement inferior a la mitjana de la demarcació de Lleida. El comerç tenia l'any 2000 un VAB per treballador un 8,2% superior a la mitjana de la demarcació de Lleida, l'any 2015 aquest es trobava per sota de la mitjana. El sector de la construcció va millorar el VAB per treballador durant el període 2007-2009, però ha tingut una productivitat bastant estable en el període 2000-2015, situant-se durant la major part del període per sota de la mitjana de la demarcació.

¹¹ La productivitat per treballador incorpora també l'efecte preus, si no s'analitza en termes unitaris.

4. Comparació dades Llenguadoc-Rosselló, Migdia-Pirineus i Catalunya a l'SPI.

Després de comparar l'evolució de les dades de PIB, PIB pc, població i estructura productiva a l'apartat anterior, en aquest apartat compararem els resultats a l'EU-SPI de Catalunya i del Llenguadoc-Rosselló.

TAULA 8. PUNTUACIÓ DE CATALUNYA, LLENGUADOC-ROSSELLÓ I MIGDIA-PIRINEUS A L'EU-SPI.

	Puntuació SPI	Puntuació SPI Estat (ES-FR)	Diferència	PIB pc 2011	PIB pc Estat (ES-FR)	Diferència
Catalunya	65,5	65,1	+ 0,4	28.400 €	24.200 €	4.200 €
Llenguadoc-Rosselló	68,6	67,3	+ 1,2	20.900 €	27.400 €	- 6.500 €
Migdia-Pirineus	70,6	67,3	+ 3,3	23.800 €	27.400 €	- 3.600 €

DADES: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

El PIB pc. de Catalunya és significativament superior al de Llenguadoc-Rosselló, concretament, l'any 2011 el superava per 7.500 €. El PIB per càpita català també és major que el PIB per càpita de la regió de Migdia-Pirineus. Tot i això, apreciem com els resultats a l'EU-SPI de Llenguadoc-Rosselló i de Migdia-Pirineus són superiors als de Catalunya, per 3 i 5 punts, respectivament. Aquest fet implica que aquestes regions de França transformen la renda que generen en progrés social amb molta més eficiència que a Catalunya.

També podem apreciar com Catalunya té un PIB per càpita bastant superior a la mitjana espanyola, i com el Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus es troben en la situació contrària, és més, Llenguadoc-Rosselló és una de les regions franceses més endarrerides en termes de PIB pc. Aquest fet reforça la importància que el Llenguadoc-Rosselló tingui un progrés social superior al de Catalunya, tot i disposar (a priori) de menys recursos per càpita. A les properes pàgines exposarem la nostra hipòtesi sobre les causes del dèficit de progrés social a Catalunya, i en quins components i indicadors de l'EU-SPI se centra aquest dèficit.

TAULA 9. RÀNQUING DE CATALUNYA I LLENGUADOC-ROSSELLÓ A L'EU-SPI.

	Rànquing SPI	Rànquing PIB	Diferència	Rànquing SPI dins de l'Estat	Rànquing PIB dins de l'Estat	Diferència
Catalunya	163	68	-95	12	4	- 8
Llenguadoc-Rosselló	143	169	26	14	19	+ 5
Migdia-Pirineus	120	120	0	3	8	+ 5

DADES: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

Les dades mencionades al paràgraf anterior també es poden analitzar de manera relativa, i trobem uns resultats similars. Catalunya, tot i ser la 68a regió d'Europa amb més PIB per càpita és només la

163a en termes de progrés social, 95 posicions per darrere. En canvi, el Llenguadoc-Rosselló, amb un PIB per càpita més reduït, que el posiciona com la regió número 169 en aquest apartat, aconsegueix tenir una puntuació a l'índex de progrés social que la situa 26 posicions més endavant, en la posició número 143. La regió de Migdia-Pirineus es troba en una situació molt equilibrada, donat que ocupa la mateixa posició en termes d'EU-SPI que en termes de PIB per càpita, la posició 120.

Aquesta mateixa situació també es dona a dins dels seus estats dels quals formen part. Catalunya és una de les regions capdavanteres a Espanya en termes de PIB per càpita, però si analitzem la seva posició en funció del seu progrés social, veiem que se situa a la posició número 12. Al Llenguadoc-Rosselló i a Migdia-Pirineus succeeix el cas contrari, ambdues regions es troben en una posició endarrerida en termes de PIB per càpita, que millora si l'analitzem en funció del seu progrés social.

Les dades per dimensions de l'EU-SPI ens permeten aprofundir en l'anàlisi del progrés social a Catalunya, a Llenguadoc-Rosselló i a Migdia-Pirineus.

TAULA 10. PUNTUACIÓ DE CATALUNYA I LLENGUADOC-ROSSELLÓ A LES DIMENSIONS DE L'EU-SPI.

	Catalunya	Llenguadoc-Rosselló	Migdia-Pirineus
Basic Human Needs	77,5	80,0	82,0
Foundations of Wellbeing	60,6	65,9	64,6
Opportunity	59,1	60,6	65,8

DADES: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

Apreciem com el Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus tenen una millor puntuació que Catalunya a totes les dimensions de l'EU-SPI. Trobem una important diferència a la dimensió *Foundations of Wellbeing*, una diferència de més de 5 punts a una dimensió que avalua l'accés al coneixement bàsic, l'accés a la informació i les comunicacions, la salut i el benestar i la qualitat mediambiental. La diferència més gran la trobem a la dimensió *Opportunity*, que mesura aspectes com la qualitat de govern o l'accés a l'educació superior.

La puntuació de Catalunya a la dimensió *Basic Human Needs* és correcta, amb 77,5 punts. Catalunya es troba a 12,8 punts de la regió amb millor puntuació en aquesta dimensió, la regió neerlandesa de Drenthe. La majoria de regions europees presenten una bona nota en aquesta dimensió, donat que és els indicadors que conté mesuren aspectes del progrés social que s'assoleixen durant les primeres etapes del procés de desenvolupament econòmic. Catalunya presenta una de les millors puntuacions d'Europa en termes de *Nutrition and Basic Medical Care*, una puntuació relativament bona en *Water and Sanitation* i *Personal Safety*, però una posició francament mediocre (184) en el component *Shelter*, que avalua indicadors lligats amb l'habitatge, aspecte en el qual Catalunya es troba a una gran distància (26,7 punts) de les regions que millor resultat treuen en aquest component.

En el cas de la dimensió *Foundations of Wellbeing*, trobem que la nota és bastant pobra, amb 60,6 punts. Catalunya es troba a 15,4 punts de la regió amb millor puntuació en aquesta dimensió, la regió francesa d'ultramar de Guadalupe. Dels quatre components que conformen la dimensió *Foundations of Wellbeing*, Catalunya presenta una bona nota en el component *Health and Wellness*, on es troba a tan sols 7,4 punts de les regions capdavanteres, tot i que en termes de rànquing no és així. És en el component *Access to Basic Knowledge* on s'aprecia tant la posició com la nota més dolenta. Catalunya

es troba entre les trenta pitjors regions d'Europa en termes d'educació bàsica, a una distància de més de 40 punts de les millors regions, situades a la República Txeca, Alemanya i Eslovàquia. En els components *Access to Information and Communications* i *Environmental Quality*, el primer presenta un baix rànquing, i una nota correcta, mentre que el segon presenta un molt bon rànquing i una puntuació baixa (i aquest rànquing elevat amaga unes notes molt dolentes quant a la qualitat de l'aire).

En últim lloc trobem la dimensió *Opportunity*. En aquesta dimensió trobem una nota de 59,1 punts, bastant similar en la seva mediocritat amb la de la dimensió *Foundations of Wellbeing*.

Catalunya té un gran marge de millora, ja que es troba a 27,9 punts de la regió amb millor puntuació en aquesta dimensió, la regió danesa d'Hovedstaden. La millor nota que té Catalunya dins d'aquesta dimensió és la del component *Tolerance and Inclusion* (77,0), seguida de prop del component *Access to Advanced Education*. Per una altra banda, trobem els dos components més referits a la qualitat democràtica, *Personal Freedom and Choice* i *Personal Rights*, que tenen puntuacions molt baixes, sobretot *Personal Rights*, que amb 30,5 punts és el component amb la puntuació més baixa de Catalunya a l'EU-SPI. Els components d'aquesta dimensió no tenen massa relació teòrica amb el nivell de PIB per càpita (excepte en el cas d'*Access to Advanced Education* que forma part dels components amb saturació teòrica als 40.000 \$).

TAULA 11. PUNTUACIÓ DE CATALUNYA I LLENGUADOC-ROSSELLÓ ALS COMPONENTS DE L'EU-SPI.

	Catalunya	Llenguadoc-Rosselló	Migdia-Pirineus
Nutrition and Basic Medical Care	90,8	83,5	85,5
Water and Sanitation	80,1	87,4	91,8
Shelter	60,9	76,7	76,7
Personal Safety	79,9	72,6	74,5
Access to Basic Knowledge	52,4	63,9	73,4
Access to Information and Communications	63,0	74,4	73,7
Health and Wellness	73,6	72,8	75,3
Environmental Quality	54,6	53,5	39,7
Personal Rights	30,5	39,8	39,8
Personal Freedom and Choice	62,5	71,4	74,8
Tolerance and Inclusion	77,0	72,5	75,7
Access to Advanced Education	73,2	62,0	77,2

DADES: DG REGIO.

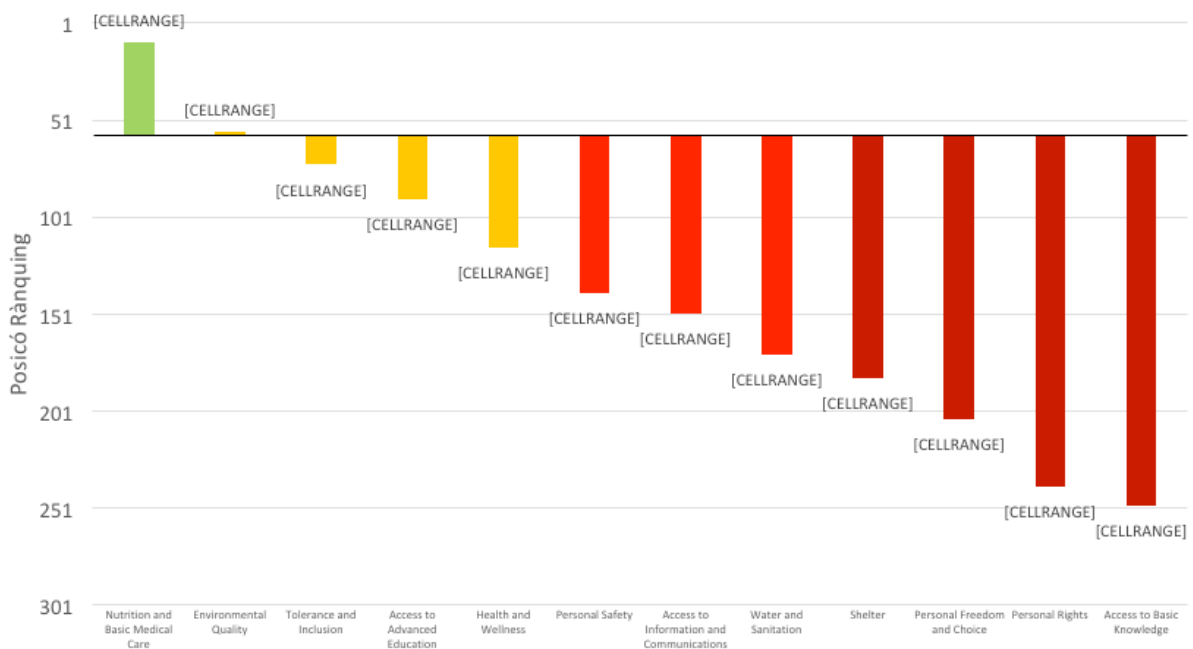
Catalunya presenta puntuacions molt diferenciades a les de Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus en la majoria de components de l'EU-SPI, essent les puntuacions d'aquestes dues regions superiors a les de Catalunya en la majoria de components.

Els components en els quals Catalunya presenta una millor puntuació que Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus són *Nutrition and Basic Medical Care*, *Personal Safety* i *Environmental Quality*. Els components que presenten puntuacions similars són *Health and Wellness* i *Tolerance and Inclusion*.

4.1. La situació de Catalunya, Lleuadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus en el context europeu i dins dels seus respectius estats.

4.1.1. Catalunya

GRÀFIC 9. RÀNQUING DE CATALUNYA A L'EU-SPI COMPARAT AMB LA RESTA D'EUROPA:

Valor EU-SPI a Catalunya: 65,5

PIBpc Catalunya (2011): 28.400

Posició EU-SPI a Catalunya: 163

PIBpc Catalunya (2011) - Posició: 68

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

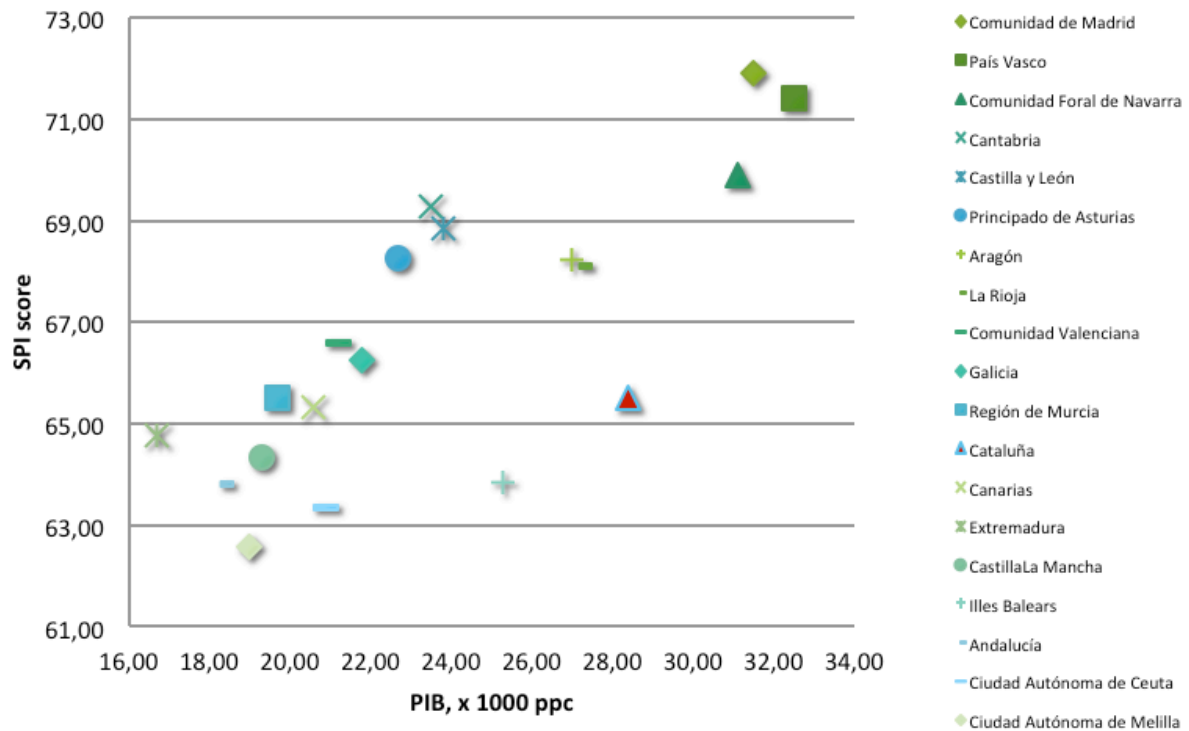
Catalunya aconsegueix una posició pobra (149) entre les regions europees segons la seva puntuació a l'EU-SPI, situació que és encara més evident si tenim en compte la seva posició per PIBpc, la qual és molt més alta (59), el qual significa que hi ha regions que són molt més eficaces transformant la seva riquesa en progrés social.

Les seves principals forteses són els components **Nutrition and Basic Medical Care**, **Tolerance and Inclusion** i **Environmental Quality**. Catalunya es posiciona com una de les regions europees capdavanteres en termes de nutrició i cures bàsiques, molt a prop de les regions líders. D'altra banda, la bona posició de Catalunya al component que valora la qualitat mediambiental emmascara un buit molt gran en termes de puntuació respecte a les regions davanteres.

Les problemàtiques que haurien de ser urgentment ateses a Catalunya d'acord amb l'EU-SPI són **Access to Basic Knowledge**, **Personal Rights**, **Personal Freedom and Choice** i **Shelter**. Catalunya es troba entre les regions amb pitjor puntuació i pitjors dins Europa en termes d'Accés al Coneixement bàsic, més fins i tot si considerem regions amb PIBpc similar al de Catalunya, on només les regions italianes mostren una tendència similar. Aquesta situació es dona també per al component **Personal**

Rights. Catalunya també mostra problemes en el component **Personal Freedom and Choice**, on es posiciona entre les regions amb pitjor puntuació i rànquing, a molta distància de les regions capdavanteres. Aquestes són les problemàtiques que la societat catalana hauria d'abordar primer per a millorar el seu progrés social.

GRÀFIC 10. COMPARACIÓ DE LA PUNTUACIÓ DE L'EU-SPI A ESPANYA. CORRELACIÓ 0,77.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

Si analitzem els resultats a l'EU-SPI de les comunitats autònomes espanyoles tenint en compte el PIB per càpita, observem una alta correlació, que no s'ha observat per a altres països, com per exemple Alemanya o França. La diferència entre la puntuació més alta a l'EU-SPI (Comunitat de Madrid; 71,9) i la puntuació més baixa (Ciutat Autònoma de Melilla; 62,6) és considerable, de 9,3 punts. Aquesta correlació alta hauria de significar que l'estat espanyol i la legislació regional respecta el criteri d'ordinalitat en termes de progrés social, però podem apreciar els casos de dos *outliers*.

Aquests outliers són Catalunya (en vermell) i les Illes Balears, regions que tenen un PIBpc relativament elevat i un progrés social relativament petit. Aquestes regions són alhora dos dels principals contribuents al sistema fiscal regional. Dins d'aquestes comunitats hi ha sectors que reclamen des de fa molt temps que aquest sistema és injust, donat que no poden transformar una part important de la seva riquesa en progrés social, pel fet de no disposar d'ella.

A causa d'aquest mecanisme de re-distribució, Catalunya i les Illes Balears tenen una puntuació a l'EU-SPI similar a la de regions amb un PIBpc de 19.000 euros o menys.

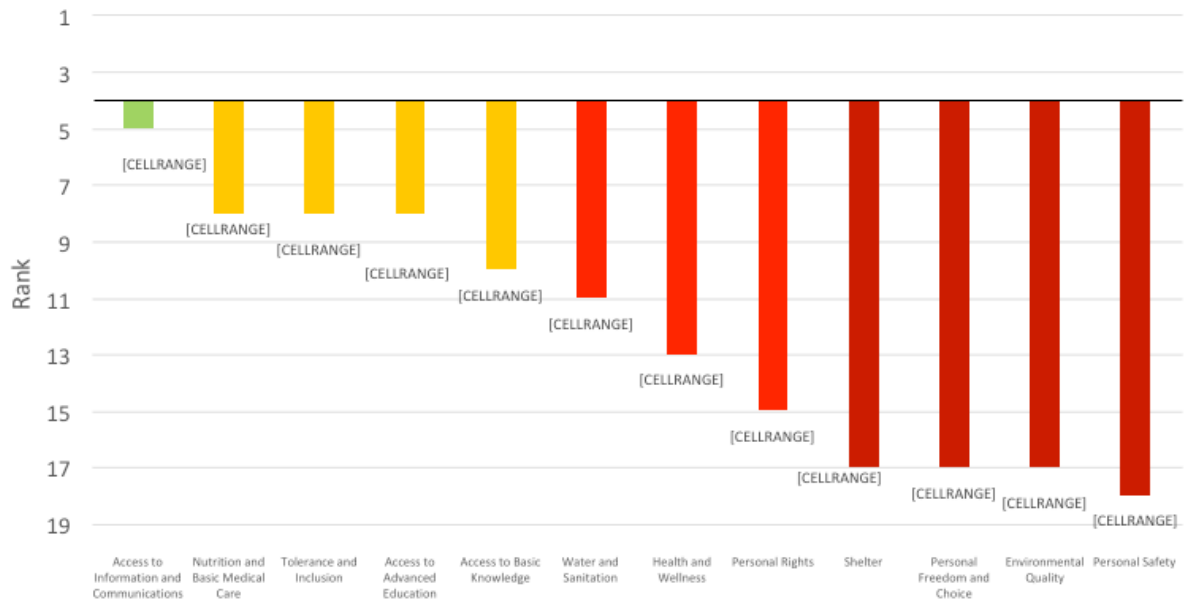
GRÀFIC 11. RÀNQUING DE CATALUNYA COMPARAT AMB LA RESTA D'ESPANYA:

Valor EU-SPI a Catalunya: 65,5

PIBpc Catalunya (2011): 28.400 €

Posició EU-SPI a Catalunya: 12

PIBpc Catalunya (2011) - Posició: 4

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

Catalunya aconsegueix una posició baixa (12) entre les comunitats autònomes espanyoles segons la seva puntuació a l'EU-SPI, situació que és encara més evident si tenim en compte la seva posició per PIBpc, la qual és molt més alta (4), el qual significa que hi ha regions que són molt més eficaces transformant la seva riquesa en progrés social.

En el context espanyol les seves principals forteses és el component **Access to Information and Communications**, un component que no destacava especialment en el cas de Catalunya la comparació feta amb la resta d'Europa. Catalunya presenta un rànquing mitjà en el component **Nutrition and Basic Medical Care**, a poca distància però de les regions capdavanteres. Catalunya destacava en aquest component en el context europeu, però sembla que és una virtut de gairebé totes les comunitats autònomes espanyoles. El component **Access to Advanced Education** presenta un rànquing mitjà, però una distància considerable amb les regions capdavanteres.

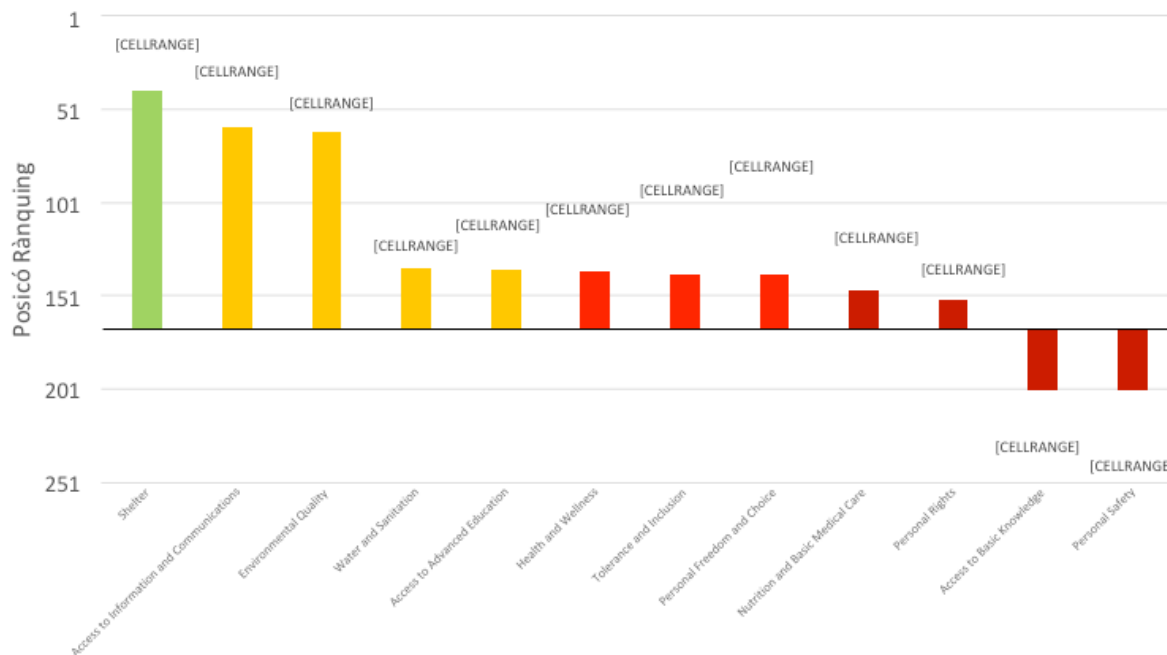
El component **Environmental Quality** era un dels que donava millors resultats a Catalunya en el context europeu, però en el context espanyol resulta una de les seves majors debilitats. I la distància respecte a les regions líders és molt gran. Catalunya presenta un rànquing baix en el component **Personal Safety**, i als components **Personal Rights**, **Shelter** and **Personal Freedom and Choice**, els quals també es van assenyalar com a problemàtics en l'anàlisi feta per al context europeu.

En comparar la situació de Catalunya amb les comunitats autònomes espanyoles, hem trobat que la situació de Catalunya no millora en termes relatius, tot i que la diferència entre Catalunya i les comunitats autònomes és menor que la diferència respecte a les regions europees no-espanyoles amb un PIB similar al català; un fet que evidència l'existència d'un cert patró-país.

4.1.2. Lenguadoc-Rosselló

GRÀFIC 12: RÀNQUING DE LENGUADOC-ROSSELLÓ A L'EU-SPI COMPARAT AMB LA RESTA D'EUROPA:

Valor EU-SPI a Lenguadoc-Rosselló : 68,6 PIBpc Lenguadoc-Rosselló (2011): 20.900 €
 Posició EU-SPI a Lenguadoc-Rosselló : 143 PIBpc Lenguadoc-Rosselló (2011) - Posició: 169

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

Lenguadoc-Rosselló aconsegueix una posició mitjana-baixa (143) entre les regions europees segons la seva puntuació a l'EU-SPI, situació no és pas dolenta tenint en compte la seva posició per PIBpc, la qual més baixa (169), el qual significa que **Lenguadoc-Rosselló** és una regió eficaç transformant la seva riquesa en progrés social.

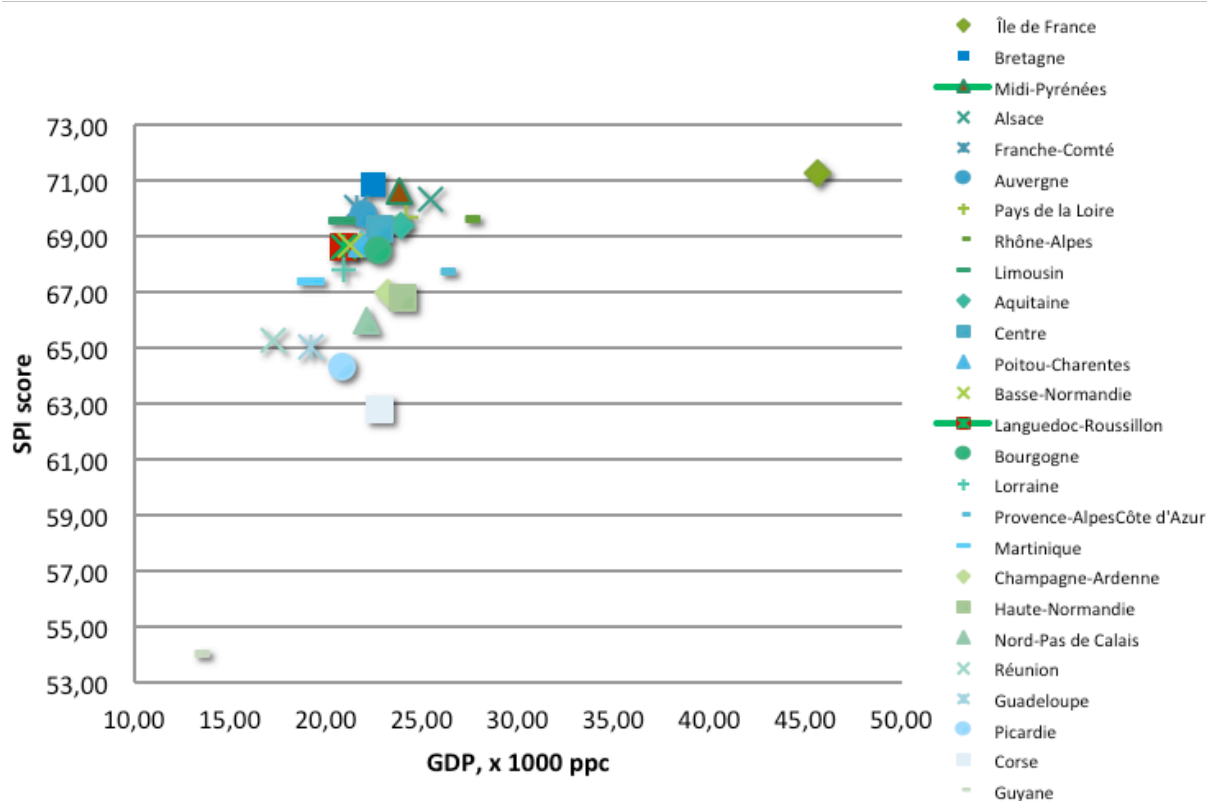
Les seves principals forteses són els components **Shelter**, **Access to Information and Communications** i **Environmental Quality**, comptant 10 dels 12 components amb un millor rànquing que el rànquing per PIB per càpita de la regió. El component **Shelter** té el mateix valor per a totes les regions franceses, amb el que no es pot analitzar en profunditat. **Lenguadoc-Rosselló** es posiciona com una de les regions europees capdavanteres en termes de **Access to Information and Communications** i **Environmental Quality**, però a una distància considerable de les regions líders.

Hi ha dos components que destaquen especialment com a problemàtics al **Lenguadoc-Rosselló**, i són **Access to Basic Knowledge** i **Personal Safety**. **Lenguadoc-Rosselló** es troba entre les regions amb pitjor puntuació en el component **Access to Basic Knowledge**, a més de 35 punts de les regions capdavanteres. En canvi, en el component **Personal Safety**, observem que tot i que la posició del **Lenguadoc-Rosselló** és dolenta, la distància respecte a les regions capdavanteres és considerable, però no excessiva.

El component que presenta una major distància (43,8 punts) respecte a les regions líders, **Personal**

Rights, és un component que proporciona el mateix valor per a tota França, amb el que no en podem treure més conclusions.

GRÀFIC 13. COMPARACIÓ DE LA PUNTUACIÓ DE L'EU-SPI A FRANÇA. CORRELACIÓ: 0,53.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

A França, la correlació entre PIB i les puntuacions de les regions franceses a l'EU-SPI és mitjana (vegeu gràfic 13), essent la diferencia en progrés social entre la seva regió amb més puntuació (**Île de France**; 71,2) molt elevada (17,2 punts) respecte a la regió amb menor puntuació (**Guyane**; 54,0). Tal com podem observar al gràfic superior, es tracta de dos casos extrems, i si els eliminem de l'anàlisi, la correlació entre progrés social i PIBpc a França disminueix, així com les diferències entre les regions capdavanteres (**Bretagne**; 70,8) i les més endarrerides en termes de progrés social es redueixen a més de la meitat (8 punts).

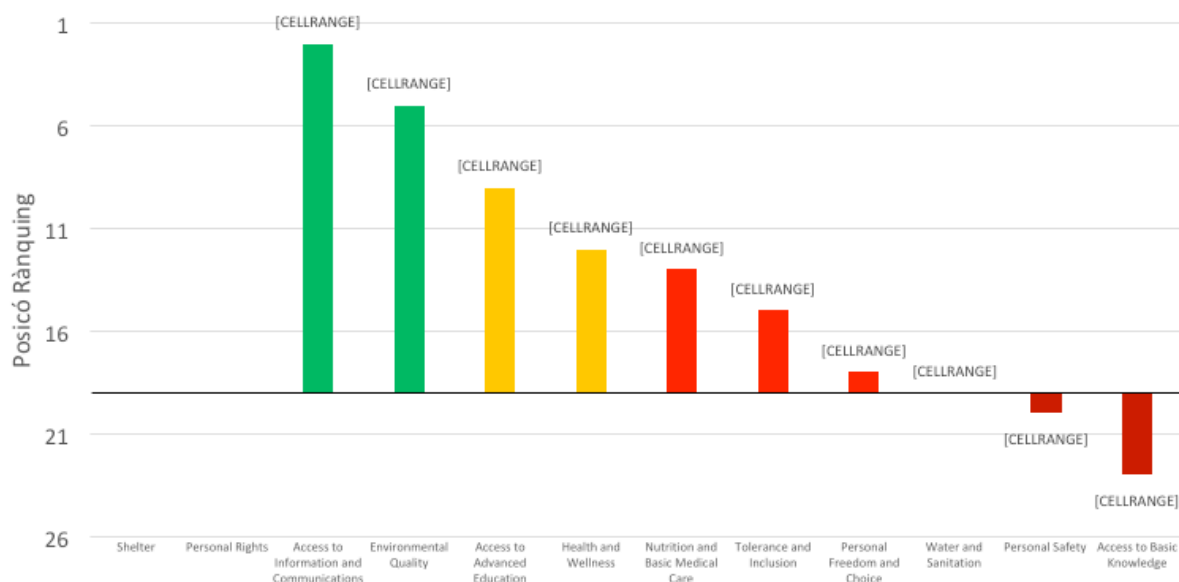
Aquesta menor correlació significa que existeixen altres factors importants a aquestes regions franceses que s'han de tenir en compte per a entendre el seu nivell de PIB per càpita (com podrien ser el reequilibri regional o el marc institucional). Aquests factors fan que una regió com **Bretagne**, pugui tenir una puntuació a l'EU-SPI de 70,8 punts amb només 22.400 €, mentre **Corsica**, amb un PIB per càpita superior de 22.800€ té una puntuació molt més baixa a l'EU-SPI, de 62,8 punts.

Quan analitzem comparativament els components de les regions franceses (gràfic 14), hem de tenir en compte que els components **Shelter** i **Personal Rights** presenten valors a escala nacional, amb el que aquests components s'ha d'obviar de l'anàlisi, donat que no es podrien apreciar diferències en termes de rànquing o puntuació, pel que s'han eliminat al gràfic superior.

Llenguadoc-Rosselló aconsegueix una posició mitjana (14) entre les regions franceses segons la seva puntuació a l'EU-SPI, situació no és pas dolenta tenint en compte la seva posició per PIBpc, la qual és més baixa (19), el qual significa que Llenguadoc-Rosselló transforma de manera més eficaç que la majoria de regions franceses la seva riquesa en progrés social.

GRÀFIC 14. RÀNQUING DE LLENGUADOC-ROSSELLÓ COMPARAT AMB LA RESTA DE FRANÇA:

Valor Llenguadoc-Rosselló EU-SPI: 68,6 Llenguadoc-Rosselló PIBpc (2011): 20.900 €
 Posició Llenguadoc-Rosselló EU-SPI: 14 Posició Llenguadoc-Rosselló PIBpc (2011): 19

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

La seva major fortalesa en el context francès és el component **Access to Information and Communications**, component que ja sobresortia en el context europeu i en el que aconsegueix la segona posició. També era una fortalesa en el context europeu el component **Environmental Quality**, que es troba en cinquena posició, però a una distància considerable de les regions capdavanteres.

Els dos components que més destacaven com a problemàtics en el context europeu, **Access to Basic Knowledge** i **Personal Safety**, són els dos components més problemàtics en el context francès. Igual que en el context europeu, **Llenguadoc-Rosselló** es troba entre les regions amb pitjor puntuació en el component **Access to Basic Knowledge**, a més de 35 punts de les regions capdavanteres¹². En canvi, en el component **Personal Safety**, observem que tot i que la posició del **Llenguadoc-Rosselló** baixa (20), es troba a 9 punts de les regions capdavanteres.

¹² Les regions capdavanteres en el component **Access to Basic Knowledge** tant en l'àmbit francès com en el context europeu són les regions franceses de **Martinique** i **Guadeloupe**, que presenten una falta de dades en aquest component, amb el que la distància respecte a les regions capdavanteres, si no considerem aquests dos casos, no seria tant gran en el context francès, ja que Bretanya té una puntuació en aquest component de 79,6 punts, amb el que la diferència amb el **Llenguadoc-Rosselló** es de 15,7 punts.

4.1.3. Migdia-Pirineus

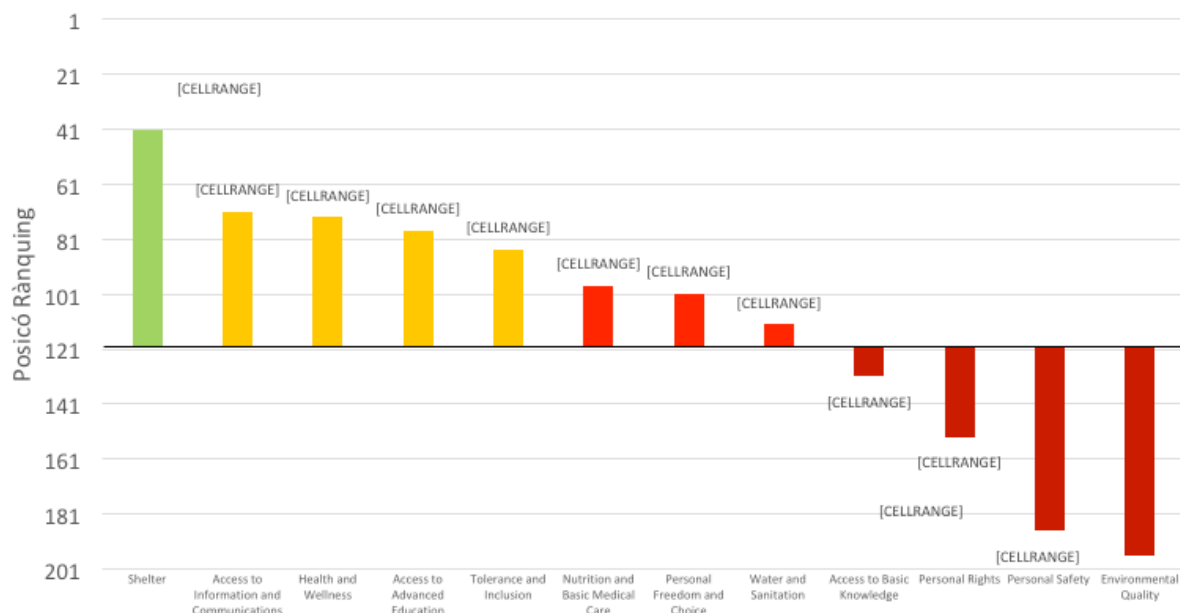
GRÀFIC 15: RÀNQUING DE MIGDIA-PIRINEUS A L'EU-SPI COMPARAT AMB LA RESTA D'EUROPA:

Valor EU-SPI a Migdia-Pirineus : 70,6

PIBpc Migdia-Pirineus (2011): 23.800 €

Posició EU-SPI a Migdia-Pirineus : 120

Posició PIBpc Migdia-Pirineus (2011): 120

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

Migdia-Pirineus aconsegueix una posició intermèdia (120) entre les regions europees segons la seva puntuació a l'EU-SPI, idèntica a la seva posició per PIBpc.

Les seves principals forteses són els components **Shelter**, **Access to Information and Communications** i **Health and Wellness**, comptant 8 dels 12 components amb un millor rànquing que el rànquing per PIB per càpita de la regió. El component **Shelter** té el mateix valor per a totes les regions franceses, amb el que no es pot analitzar en profunditat. **Migdia-Pirineus** es posiciona com una de les regions europees capdavanteres en termes de **Access to Information and Communications**, **Health and Wellness**, i **Access to Advanced Education**, però a una distància considerable de les regions líders.

Hi ha dos components que destaquen especialment com a problemàtics al **Migdia-Pirineus**, i són **Personal Safety** i **Environmental Quality**. **Migdia-Pirineus** es troba entre les regions amb pitjor puntuació en el component **Environmental Quality**, a més de 51,4 punts de les regions capdavanteres. En canvi, en el component **Personal Safety**, observem que tot i que la posició del **Migdia-Pirineus** és dolenta, la distància respecte a les regions capdavanteres és moderada.

GRÀFIC 16. RÀQUING DE MIGDIA-PIRINEUS COMPARAT AMB LA RESTA DE FRANÇA:

Valor Migdia-Pirineus EU-SPI: 70,6

Migdia-Pirineus PIBpc (2011): 23.800 €

Posició Migdia-Pirineus EU-SPI: 3

Migdia-Pirineus PIBpc (2011) Posició: 8

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT I DG REGIO.

Quan analitzem comparativament els components d'alguna de les regions franceses, hem de tenir en compte que els components **Shelter** i **Personal Rights** presenten valors a escala nacional, amb el que aquests components s'ha d'obviar de l'anàlisi, donat que no es podrien apreciar diferències en termes de rànquing o puntuació, pel que s'han eliminat al gràfic superior.

Migdia-Pirineus aconsegueix una posició capdavantera (3) entre les regions franceses segons la seva puntuació a l'EU-SPI, situació que millora la seva posició per PIBpc, la qual és més baixa (8), el qual significa que **Migdia-Pirineus** transforma de manera més eficaç que la majoria de regions franceses la seva riquesa en progrés social.

La seva major fortalesa en el context francès és el component **Access to Advanced Education**, component que ja sobresortia en el context europeu i en el que aconsegueix la segona posició. També era una fortalesa en el context europeu el component **Health and Wellness**, que també es troba en segona posició en el context francès, a una distància molt curta (1,3 punts) de les regions capdavanteres.

Els dos components que més destacaven com a problemàtics en el context europeu, **Personal Safety** i **Environmental Quality**, són els dos components més problemàtics en el context francès. Igual que en el context europeu, **Migdia-Pirineus** es troba entre les regions amb pitjor puntuació en el component **Environmental Quality**, a més de 35 punts de les regions capdavanteres. En canvi, en el component **Personal Safety**, observem que tot i que la posició del **Migdia-Pirineus** baixa (19), es troba a 7 punts de les regions capdavanteres.

5. Les principals problemàtiques a Catalunya segons l'EU-SPI

Els resultats de Catalunya a l'EU-SPI són altament sorprenents. Tot i que Catalunya era la seixanta-vuitena regió més rica d'Europa en termes de PIB per càpita l'any 2011 (quan el PIB per càpita català era de 28.400 €), a l'EU-SPI Catalunya ocupava la posició número 163 (amb una puntuació a l'Índex de 65,5). Els quatre components que resulten més problemàtics per la societat catalana i que requereixen una actuació més urgent són:

1. **L'accés al coneixement bàsic**, que inclou variables com el nombre de persones que realitza estudis més enllà de l'educació secundària i l'abandonament escolar (relacionats amb el tipus de mercat de treball i l'estructura productiva del país). Catalunya es troba entre les 30 pitjors regions d'Europa.
2. L'EU-SPI també mostra a Catalunya un greu problema relacionat amb l'**habitatge**, reflex del sobtat i brusc increment dels costos associats a l'habitatge a Espanya entre l'any 2005¹³ i 2015 (un 38% de mitjana, i més d'un 75% per a la població en risc de pobresa). Es tracta d'un dels majors increments vistos a **Europa** en el mateix període, juntament amb el d'Irlanda.
- 3 i 4. **La qualitat democràtica** del país, mesurada principalment pels components *Personal Rights* i *Personal Freedom and Choice*, en surt molt malparada. Els ciutadans de Catalunya tenen una confiança molt baixa en el seu sistema polític i legal i en els cossos policials. Els alts nivells de corrupció també influeixen en la mala posició de Catalunya.

D'altra banda, Catalunya **sobresurt** de manera positiva en el component Nutrició i atencions mèdiques bàsiques, on ens trobem entre les 15 millors regions d'Europa, i també destaca pel que fa a la qualitat i protecció del medi ambient, tot i que, en aquest cas, el resultat de Catalunya amaga una gran diferència entre els mesuraments objectius i els que es basen en percepcions.

Hem avaluat la possibilitat que el **dèficit fiscal** sigui una de les causes de la mala posició de Catalunya, tant en el context de l'estat espanyol en l'àmbit europeu. Per a comprovar-ho, hem analitzat els resultats de l'EU-SPI als Länder alemanys i els hem comparat amb els d'Espanya. Hem observat que en el cas espanyol existeixen **dos outliers molt marcats**, com són Catalunya i les Illes Balears, amb un nivell de renda per càpita molt superior al de la resta de comunitats autònomes i amb una puntuació similar a l'EU-SPI. A **Alemanya** hem observat que **els länder tenen una major capacitat per a transformar el PIB per càpita en progrés social**. Així doncs, mentre **Espanya** es cronifiquen les diferències, i **es perjudica les comunitats autònomes que més aporten al sistema de redistribució**, a Alemanya s'aconsegueix una convergència del nivell de progrés social entre els diferents länder, sense penalitzar en excés els länder que més aporten al sistema de redistribució fiscal.

Així i tot, l'efecte del dèficit fiscal no explica completament la mala posició de Catalunya i les Illes Balears, sinó que els factors de pes que s'han anomenat (l'habitatge, la relació entre sistema educatiu i mercat de treball i la qualitat democràtica) tenen una influència més profunda i estructural que la simple manca de recursos.

¹³ L'increment comença aproximadament una dècada abans, però no es disposen de dades comparatives a Eurostat

5.1. Anàlisi ampliada dels components més problemàtics a Catalunya:

5.1.1. Indicadors de Access to Basic Knowledge – Posició: 250. Nota: 52,39.

En el component d'Accés al Coneixement Bàsic ens trobem una molt mala posició i una molt mala nota per a Catalunya, que a la vegada arrossega de passada dos indicadors que es troben en dos components diferents de la dimensió d'*Opportunity: Young people not in education, employment or training* (el % de “Ninis”) i *Livelong Learning* (la formació continua).

TAULA 12: INDICADORS DEL COMPONENT ACCESS TO BASIC KNOWLEDGE PER A CATALUNYA.

Indicador	Posició al Rànquing EU – SPI
Secondary enrolment rates	156
Lower secondary completion only	241
Early school leaving	253

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE DG REGIO.

Les dades de l'indicador *Secondary Enrolment Rates*, que mesura el percentatge de persones d'entre 12 i 18 anys (segons sistema educatiu, en el cas d'Espanya seria dels 15 als 18 anys) que realitzen estudis secundaris no obligatoris (Batxillerat, Grau Mitjà o Superior o PQPI) no són especialment dolentes (la puntuació re-calculada és d'uns 70 punts), però l'**abandonament prematur** (*Early School Leaving*), que mesura el percentatge de persones entre 18 i 24 que només tenien com a màxim educació secundària obligatòria, es converteix en un dels problemes més greus de la nostra societat. Naturalment l'índex no té cap correlació amb la situació econòmica. En saturar a 20.000 \$ la inversió que es fa en educació hauria de ser suficient per aconseguir una situació millor. **Cal trobar en aquest cas una explicació més enllà del PIB.**

Probablement la situació guarda una estreta relació amb el mercat de treball, la seva demanda i la seva qualitat, i, de la mateixa manera, correlaciona molt bé amb l'índex d'atur. Una primera intuïció podria ser que a més atur, menys abandonament escolar, i per tant, en moments d'expansió econòmica, augmenta l'abandonament escolar, i viceversa. Aquestes correlacions existeixen només en països en els quals la qualitat del mercat de treball és baixa, en d'altres no s'observa la correlació entre atur i abandonament.

Respecte a l'indicador *Lower Secondary Completion Only*, també presentem una mala posició i una mala nota. Aquest indicador mesura el percentatge de població entre 25 i 64 anys que tenen com a màxim una educació que es classifica de 0 a 2 a la classificació ISCED¹⁴, el que a Espanya equivaldria a tenir a com a màxim el títol d'Educació Secundària Obligatòria (o l'EGB). En aquest indicador, l'estoc de població amb baixa formació a Catalunya, mou a la baixa els resultats de Catalunya en aquest apartat. En principi, donat que les noves cohorts tenen una formació mitjana superior a les de fa 40 anys, els resultats de Catalunya en aquest indicador haurien d'anar millorant progressivament¹⁵.

¹⁴ International Standard Classification of Education

¹⁵ Les dades actualitzades de l'indicador semblen confirmar-ho, ja que s'ha passat d'un 44,6 % de la població per al període 2011-2013 a un 41,2 % al 2015.

Caldrà fer molta atenció a aquest índex, hauria de ser un dels principals focus d'acció política per a millorar el progrés social a Catalunya.

5.1.2. Indicadors de *Shelter* – Posició: 184. Nota: 60,90.

Teòricament, el fet que el PIB per càpita a Catalunya sigui inferior a 40.000 \$ pot ser l'explicació parcial del mal comportament en aquest índex, però no l'explica per complet ni molt menys, ja que existeixen més de 150 regions europees que tenen un PIB més baix que el català i una part important d'elles presenta uns resultats en aquests indicadors més satisfactoris que els catalans.

TAULA 12: INDICADORS DEL COMPONENT SHELTER PER A CATALUNYA.

Indicador	Posició al Rànquing EU - SPI
Lack of adequate heating	138
Overcrowding	154
Satisfaction with housing	176
Burdensome cost of housing	244

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE DG REGIO.

Hem procedit a recalculer les notes dels indicadors del component *Shelter* (Habitatge) per a realitzar una anàlisi més acurada, i són les següents:

TAULA 13: INDICADORS DEL COMPONENT SHELTER PER A CATALUNYA.

Indicador	Puntuació re-calculada
Lack of adequate heating	92,2
Overcrowding	87,5
Satisfaction with housing	23,2
Burdensome cost of housing	40,7

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE DG REGIO.

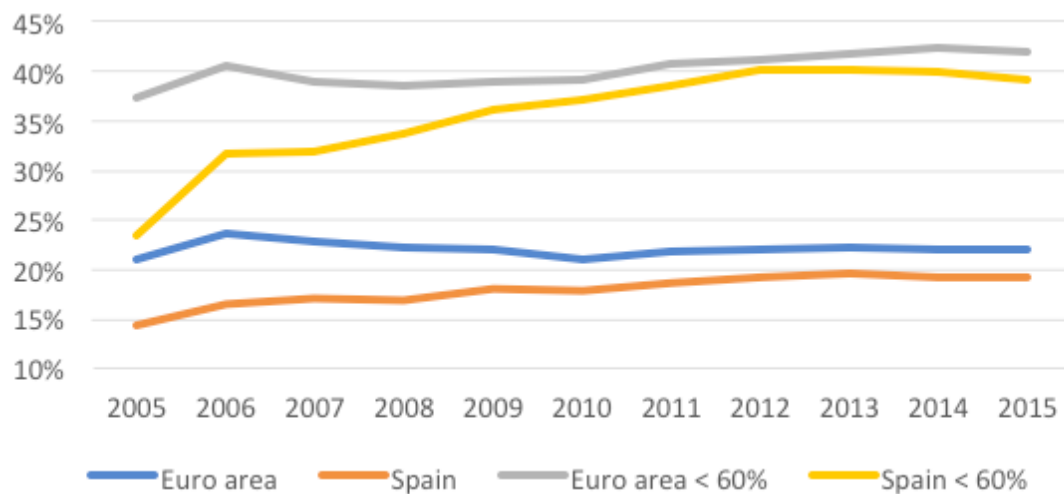
En aquest cas ens tornem a trobar amb la necessitat d'interpretar les dades més enllà del rànquing, ja que d'aquesta manera podem matisar en gran mesura la nostra percepció de l'estat de l'habitatge a Catalunya segons l'EU-SPI.

Podem apreciar dos indicadors en els quals Catalunya presenta una puntuació molt elevada, *Lack of Adequate Heating* i *Overcrowding*, i un rànquing relativament baix, amb el que no sembla que representin problemàtiques a resoldre amb urgència. De totes maneres, *Lack Of Adequate Heating* és un dels indicadors de privació material severa, i mesura la part de la població que declara no poder mantenir la llar amb una temperatura adequada. Tot i que la nota de Catalunya és bona (92,2), l'indicador assenyalava per al període 2011-2013 que un 7,8 % de la població catalana tenia problemes per a escalfar la llar. Es tracta de la part de la població afectada amb major intensitat per la **pobresa energètica**, i amb la que s'hi hauria d'actuar com més aviat millor. Encara més sabent que les dades d'aquest indicador a Catalunya per a l'any 2015 han empitjorat, essent un **8,7 % de la població** els que tenen problemes per a mantenir la llar a una temperatura adequada.

Els dos indicadors que manca analitzar, *Satisfaction with housing* i *Burdensome cost of housing*, són indicadors bastant coherents tant en la seva nota (23,2 i 41,7; respectivament) com en el seu rànquing (176 i 244). Es tracta de dos indicadors purament perceptius. L'indicador *Satisfaction with Housing* mesura si la població catalana està satisfeta amb el seu habitatge i l'indicador *Burdensome cost of housing* mesura si la població catalana considera les despeses associades amb l'habitatge (hipoteca o lloguer, assegurances, impostos i serveis (llum, aigua, gas, etc.) una càrrega financera molt pesada.

Es tracta de dos indicadors subjectius, relacionat amb les percepcions, i que presenten unes notes més baixes que els indicadors que són més objectius (*Lack of Adequate heating* i *Overcrowding*). Aquesta percepció subjectiva té, però, un fonament marcadament objectiu: l'increment dels costos associats a l'habitatge a Espanya entre l'any 2005 (l'increment comença aproximadament una dècada abans, però no es disposen de dades comparatives a Eurostat) i 2015:

GRÀFIC 17: EVOLUCIÓ DE LA CÀRREGA QUE SUPOSEN ELS COSTOS ASSOCIATS A L'HABITATGE PER A LES LLARS (2005-2015).

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'EUROSTAT

Es tracta d'un dels majors increments vistos a Europa en el mateix període, juntament amb el d'Irlanda. Aquest increment sobtat ha desplaçat o eliminat, donada la indispensabilitat de l'habitatge, altres béns i serveis de la cistella de consum dels ciutadans, incrementant la percepció que els costos relacionats amb l'habitatge resulten una càrrega molt pesada per als pressupostos familiars. Així i tot, l'any 2015 Espanya es trobava entre els països en els quals les despeses relacionades amb l'habitatge resultaven una menor part de la despesa de les llars. Malauradament, doncs, l'increment potser ha sigut un procés de "normalització", però ha estat tan sobtat i brusc (un 38% de mitjana, i més d'un 75% per a la població en risc de pobresa¹⁶) que resulta plenament comprensible la percepció que té la ciutadania.

Un exemple de la diferència entre les percepcions i l'impacte a la capacitat de despesa de les famílies el tenim en la comparació dels casos dels Països Baixos i Espanya. Segons dades d'Eurostat, a Espanya els costos de l'habitatge sobre l'ingrés disponible van passar del 13,8 % al 19,0 % entre 2004 i 2015.

¹⁶ S'entén com a població en risc de pobresa aquella que té uns ingressos inferiors al 60% de la mediana dels ingressos per unitat de consum.

En canvi, als Països Baixos va passar del 31,5 % al 29,5 % en el període 2005 i 2015¹⁷. En canvi, si ens fixem en la percepció de la població sobre el cost de l'habitatge (que s'analitza directament a l'indicador de l'EU-SPI *Burdensome cost of housing* i indirectament a l'indicador *Satisfaction with housing*), comprovem que a Espanya un 57,8 % (2015) de la població declara que les despeses relacionades amb la llar representen una gran càrrega, mentre que als Països Baixos només ho declara un 12,6 %. La nostra hipòtesi és que la mala posició en aquests dos indicadors es deu a l'increment sobtat del preu de l'habitatge i dels seus serveis associats, unit a la pèrdua de la renda durant el període de la crisi.

5.1.3. Indicadors de Qualitat Democràtica:

5.1.3.1. Indicadors de Personal Rights - Posició: 240. Nota: 30,49.

TAULA 14: INDICADORS DEL COMPONENT PERSONAL RIGHTS PER A CATALUNYA.

Indicador	Posició al Rànquing EU - SPI
Quality and accountability of governments services	193
Trust in the Police	211
Trust in the political System	246
Trust in the legal System	248

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE DG REGIO.

Aquest component és el que presenta la nota més baixa A Catalunya dels 12 que componen l'SPI. La nota del component, un 30,49, també és la més baixa de l'índex, així com el rànquing, on estem en la posició 240, gairebé a la cua de les 272 regions europees. Tots els indicadors tenen coherència en termes de rànquing, tot i que en termes de nota no és així:

TAULA 15: INDICADORS DEL COMPONENT PERSONAL RIGHTS PER A CATALUNYA.

Indicador	Puntuació Re-calculada
Quality and accountability of governments services	43,50
Trust in the Police	50,03
Trust in the political System	18,49
Trust in the legal System	9,88

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE DG REGIO.

Hi ha una gran diferència entre la nota de l'indicador *Trust in the Police* i el de *Quality and accountability of governments services* (indicador creat a partir de l'*European Quality of Institutions Index* i càlculs de la DG Regio) per un costat, i els indicadors de *Trust in the Political System* o *Trust in the Legal System* per l'altre. Aquests últims indicadors són els que marquen amb major intensitat la baixa nota i posició de Catalunya en el component Drets Personals.

¹⁷ Per a la població que té uns ingressos inferiors al 60 % de la mediana (població en risc de pobresa), l'impacte i el contrast es encara més gran. En el cas d'Espanya, els costos de l'habitatge sobre l'ingrés disponible van passar del 22,3 % al 39,1 % entre 2004 i 2015. En canvi, als Països Baixos va passar del 54,2 % al 51,6 % en el període 2005 i 2015.

Anàlitzar les raons d'aquesta situació ens pot portar a veure d'on venim (una història que ens determina, descrèdit de les institucions i procés independentista) però també a veure com aquests ítems estan correlacionats, per exemple: països amb un alt abandonament escolar presenten una qualitat democràtica molt baixa. La regeneració és urgent i impregna tot el possible progrés social futur.

5.1.3.2. Indicadors de Personal Freedom and Choice - Posició: 205.
Nota: 62,51

TAULA 16: INDICADORS DEL COMPONENT PERSONAL FREEDOM AND CHOICE PER A CATALUNYA.

Indicador	Posició al Rànquing EU - SPI
Teenager pregnancy	113
Corruption	182
Young people not in education, employment or training	232
Freedom over life choices	Gallup

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR DE DG REGIO.

El component *Personal Freedom and Choice* presenta una posició molt desfavorable, però la nota en aquest cas és molt més acceptable que en el component Drets Personals.

Si utilitzem la nota recalculada dels components per a poder fer una anàlisi més curosa dels indicadors, veiem com els indicadors de *Teenager pregnancy* (91,33) i de *Freedom over life choices* (69,37) són notablement superiors a les dels indicadors que mesuren els Ni-nis (44,0) (*Young People not in education, employment or training*) i la corrupció (45,3). Així doncs, és realment en aquests dos últims indicadors on Catalunya presenta un problema de magnitud important, correlacionat entre oportunitats, educació i mercat de treball. Resulta molt important posar-hi remei.

El grau de subjectivitat del component no és dels més alts que s'observen a la pàgina 14. Els indicadors *Teenager Pregnancy* i *Young people not in education, employment or training* són indicadors totalment objectius obtinguts a partir d'Eurostat. L'indicador *Corruption* és un indicador amb un component més subjectiu, ja que està calculat a partir del *European Quality of Institutions Index* i càlculs de la DG Regio, i l'indicador *Freedom over life choices* és totalment subjectiu, ja que prové de les enquestes realitzades per Gallup.

6. Educació, Habitatge i Qualitat Democràtica a la demarcació de Lleida

En aquest apartat hem analitzat la situació de la demarcació de Lleida i les comarques¹⁸ i ciutats lleidatanes als components que apareixien com a més problemàtics per al cas de Catalunya a l'EU-SPI, que són els relacionats amb l'educació (accés al coneixement bàsic), l'habitatge i la qualitat democràtica. Per a fer aquesta anàlisi hem utilitzat dades provinents d'Idescat: En l'apartat relatiu a l'educació bàsica hem fet servir la taxa d'escolarització als 17 anys i el nivell d'estudis de la població amb més de 16 anys. En l'apartat relacionat amb l'habitatge hem utilitzat indicadors que ens mostren la tipologia d'habitatges a la demarcació (principals, secundaris i buits). Finalment, hem aproximat la qualitat democràtica a partir de la participació electoral de la població de la demarcació

6.1. Accés al Coneixement Bàsic a la demarcació de Lleida

Taxa d'escolarització als 17 anys

La taxa d'escolarització als 17 anys mesura la població de 17 anys escolaritzada segons lloc de residència, sobre el total de la població de 17 anys. Si tenim en compte que l'abandonament escolar és un dels principals problemes educatius indicats per l'EU-SPI a Catalunya i que la taxa d'escolarització als 17 anys resulta una aproximació a l'abandonament escolar, veiem com a **Lleida aquest problema indicat per l'EU-SPI es presenta amb molta menys intensitat**. Hem utilitzat la taxa d'escolarització perquè no disposem de la dada segregada d'abandonament escolar prematur per a les demarcacions, comarques i ciutats lleidatanes. Malgrat les diferències metodològiques entre tots dos indicadors, la taxa d'escolarització guarda una correlació molt directa amb la taxa d'abandonament escolar, el que valida l'indicador.

TAULA 17. PERCENTATGE DE POBLACIÓ MAJOR DE 17 ANYS QUE SEGUEIX EN EL PROCÉS D'ESCOLARITZACIÓ. 2015. PER DEMARCACIONS.

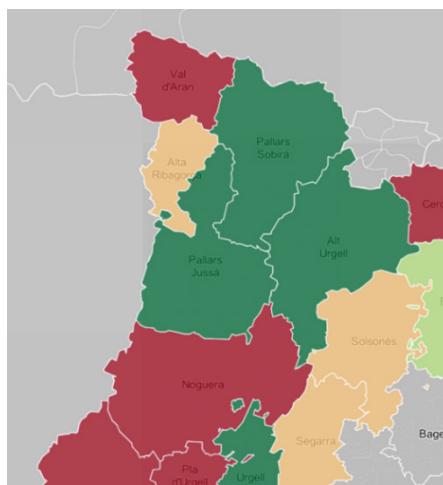
Demarcacions	Taxa d'Escolarització als 17 anys
Barcelona	82,5
Girona	76,3
Lleida	87,8
Tarragona	83,5
Catalunya	82,7

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT I DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. 2015.

La demarcació de Lleida presenta la taxa d'escolarització als 17 anys més alta de totes les demarcacions de Catalunya, i es troba a una distància considerable de la demarcació de Tarragona, que és la que es troba en segona posició.

¹⁸ La Cerdanya i el Berguedà es troben inclosos en el nostre anàlisi, donat que ambdues comarques tenen municipis lleidatans. En el cas del Berguedà es tracta del municipi de Gósol i en el cas de la Cerdanya, dels municipis de Bellver de Cerdanya, Lles de Cerdanya, Montellà i Martinet, Prats i Sansor, Prullans i Riu de Cerdanya. Font: <https://www.diputaciolleida.cat/231-municipis/cercador-de-municipis/>

MAPA 1. PERCENTATGE DE POBLACIÓ MAJOR DE 17 ANYS QUE SEGUEIX EN EL PROCÉS D'ESCOLARITZACIÓ A LES COMARQUES DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA. 2015.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT I DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. 2015

Si analitzem la taxa d'escolarització als 17 anys per a les comarques que tenen municipis que formen part de la demarcació de Lleida, veiem la gran majoria d'elles presenten valors superiors a la mitjana de Catalunya, amb l'excepció de Noguera, Garrigues i la Cerdanya que presenten valors propers a la mitjana. Alt Urgell, Pallars Sobirà i Pallars Jussà presenten una taxa d'escolarització als 17 anys del 100%.

TAULA 18. PERCENTATGE DE POBLACIÓ MAJOR DE 17 ANYS QUE SEGUEIX EN EL PROCÉS D'ESCOLARITZACIÓ. 2015. PER COMARQUES AMB MUNICIPIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA.

Comarques Lleidatanes	Taxa d'Escolarització
Alt Urgell	100
Alta Ribagorça	89,3
Berguedà	93,1
Cerdanya	82,7
Garrigues	82,4
Noguera	81,9
Pallars Jussà	100
Pallars Sobirà	100
Pla d'Urgell	85,5
Segarra	86,9
Segrià	86
Solsonès	88,5
Urgell	96,9
Aran	84,2
Lleida	87,8
Catalunya	82,7

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT I DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. 2015.

Els valors d'Aran destaquen pel seu contrast: Presenta uns valors baixos en el context lleidatà d'escolarització als 17 anys (84,2% davant de 87,8%), tot i ser la comarca amb un major estoc de població amb educació superior i post obligatòria (vegeu taula 4). Així i tot, la taxa d'escolarització als 17 anys és superior a la mitjana de Catalunya.

Nivell d'estudis de la població amb més de 16 anys.

La demarcació de Lleida tenia l'any 2011 un percentatge (55,9%) de població major de 16 anys amb un nivell educatiu equivalent a l'educació obligatòria (o inferior) similar al de la demarcació de Tarragona (55,5%), i notablement superior a la mitjana de Catalunya (51,8%), que es troba fortament esbiaixada per les característiques de la demarcació de Barcelona, on trobem una elevada proporció de població amb educació superior (29,1%). La proporció de població amb educació post obligatòria a la demarcació de Lleida és similar a la d'altres demarcacions com Barcelona o Girona, i gairebé idèntica a la mitjana de Catalunya.

Aparentment aquestes dades podrien resultar contradictòries amb les presentades a les taules anteriors, on els resultats de Lleida mostren que una important part de la població té com a molt formació obligatòria o inferior, formació que s'adquireix (si no hi ha entrebancs) als 16 anys. L'explicació és senzilla: Els indicadors de nivell d'estudis finalitzats de la població major de 16 ens mostren una realitat que incorpora moltes generacions (cohorts) diferents. En canvi, la taxa d'escolarització als 17 anys ens mostra només dades de la generació més recent (2015). Si la demarcació de Lleida presenta unes taxes elevades de població formació obligatòria o inferior es pot deure a dèficits formatius de la població major de 30 anys, a l'arribada d'immigració amb baix nivell d'estudis o a l'emigració de la població amb educació superior.

TAULA 19. PERCENTATGE DE POBLACIÓ MAJOR DE 16 ANYS SEGONS NIVELL D'ESTUDIS FINALITZAT. 2011. PER DEMARCACIONS.

Demarcació	Educació Obligatòria o menys ¹	Educació POSTOBLIGATÒRIA	Educació Superior
Barcelona	50,2%	20,7%	29,1%
Girona	57,3%	20,6%	22,1%
Lleida	55,9%	20,5%	23,5%
Tarragona	55,5%	19,9%	24,6%
CATALUNYA	51,8%	20,6%	27,6%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT. CENS DE POBLACIÓ I HABITATGES 2011.

L'alta taxa d'escolarització als 17 anys de la demarcació de Lleida ens fa pensar que la distribució de la població segons nivells educatius tendirà a convergir amb la de la mitjana de Catalunya i fins i tot de passar-la si no es produeix un èxode de titulats superiors o una arribada molt important de població amb educació obligatòria o menys.

TAULA 20. PERCENTATGE DE POBLACIÓ MAJOR DE 16 ANYS SEGONS NIVELL D'ESTUDIS FINALITZAT. 2011. PER comarques AMB MUNICIPIIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA.

comarca ²	Educació Obligatòria o menys	Educació POSTOBLIGATÒRIA	Educació Superior
Alt Urgell	57,9%	18,9%	23,2%
Alta Ribagorça	48,5%	25,0%	25,8%
Aran	39,7%	28,4%	31,9%
Berguedà	62,7%	16,0%	21,3%
Cerdanya	53,2%	21,6%	25,2%
Garrigues	65,2%	17,8%	17,1%
Noguera	61,4%	20,3%	18,3%
Pallars Jussà	52,3%	19,9%	27,8%
Pallars Sobirà	49,4%	24,2%	26,4%
Pla d'Urgell	58,5%	20,5%	21,0%
Segarra	58,0%	22,2%	19,8%
Segrià	54,0%	20,3%	25,7%
Solsonès	54,5%	20,3%	25,1%
Urgell	59,1%	20,6%	20,3%
Lleida	55,9%	20,5%	23,5%
Catalunya	51,8%	20,6%	27,6%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT. CENS DE POBLACIÓ I HABITATGES 2011.

En analitzar l'estoc educatiu a les comarques que tenen municipis lleidatans veiem diferències importants entre territoris, i també apreciem diferències respecte a la mitjana de la demarcació de Lleida i respecte a la mitjana de Catalunya. Les comarques que presenten una proporció major de població amb educació obligatòria (o inferior) són Garrigues (65,2%), Berguedà (62,7%) i la Noguera (61,4%), trobant-se més de 10 punts per sobre de la mitjana de Catalunya i 5 punts per sobre de la mitjana de la demarcació de Lleida.

TAULA 21. PERCENTATGE DE POBLACIÓ MAJOR DE 16 ANYS SEGONS NIVELL D'ESTUDIS FINALITZAT. 2011. PER PRINCIPALS MUNICIPIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA.

	Habitants	Educació Obligatòria o menys	Educació postobligatòria	Educació Superior
Lleida	137.856	51%	21%	28%
Balaguer	16.841	61%	22%	17%
Tàrraga	16.795	55%	21%	24%
Mollerussa	14.740	55%	23%	20%
Seu d'Urgell, la	12.041	57%	20%	23%
Lleida		56%	21%	24%
Catalunya		52%	21%	28%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT. CENS DE POBLACIÓ I HABITATGES 2011.

Els municipis amb major població de la demarcació de Lleida presenten resultats que no destaquen respecte a la mitjana de Lleida o de Catalunya, amb l'excepció de la ciutat de Lleida, que presenta una proporció de població major de 16 anys amb educació superior del 28%, al mateix nivell de la mitjana de Catalunya. Aquest fet és especialment significatiu si tenim en compte que la ciutat de Lleida aporta més d'una quarta part de la població de la demarcació. Balaguer presenta una elevada proporció de població amb educació obligatòria o menys, i una baixa proporció de població major de 16 anys amb educació superior.

6.2. La situació de l'habitatge a la demarcació de Lleida

El tipus d'habitatge segons ús a les demarcacions de Catalunya presenta perfils força diferenciats. La demarcació de Lleida presenta un valor intermedi, proper a la mitjana de Catalunya, amb un 14,9% d'habitatges secundaris sobre el total. La demarcació de Lleida destaca també per ser la demarcació amb una major proporció d'habitatges buits. La demarcació de Barcelona té una elevada proporció d'habitatges principals, superior en 13 punts a la demarcació de Lleida, la segona demarcació amb més habitatges principals.

TAULA 22. TIPUS D'HABITATGES. 2011. PER DEMARCACIONS.

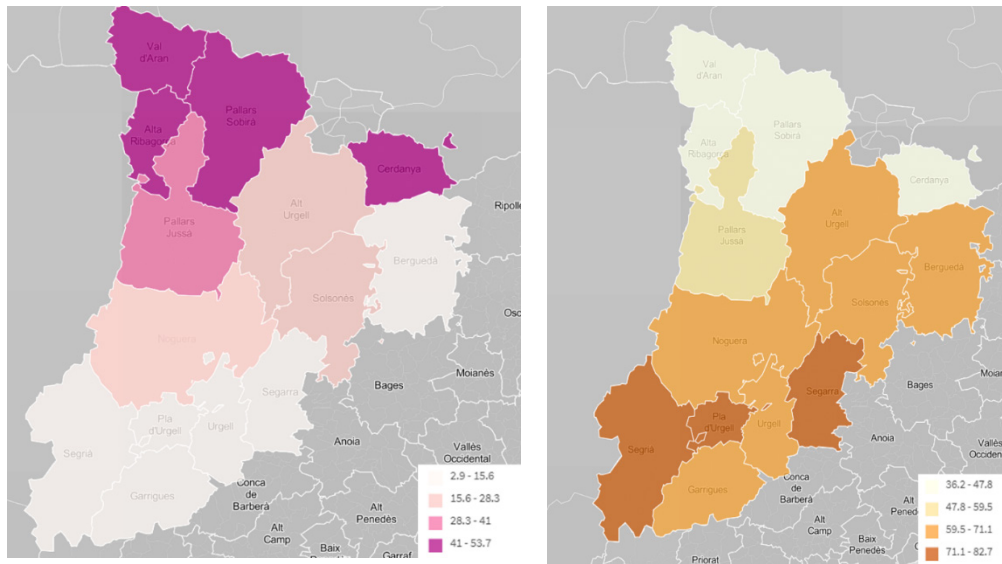
Demarcació	Habitatges Principals	Habitatges Secundaris	Habitatges Buits
Barcelona	83,3%	5,8%	10,9%
Girona	59,7%	29,0%	11,3%
Lleida	69,9%	14,9%	15,2%
Tarragona	59,5%	26,7%	13,8%
Catalunya	76,2%	12,2%	11,6%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT. CENS DE POBLACIÓ I HABITATGES 2011.

La mitjana de Catalunya es trobava fortament influïda pel pes de la demarcació de Barcelona. Quant a habitatges secundaris, aquests són escassos a la demarcació de Barcelona, però no així a les demarcacions de Girona i Tarragona, on aquests arriben a representar un terç del total.

Les comarques de la demarcació de Lleida presenten valors molt dispars respecte als tipus d'habitatges (vegeu taula 7). Les comarques properes al Segrià (inclòs) presenten valors els valors més elevats de percentatge d'habitatges principals sobre el total, i els valors més baixos d'habitatges secundaris.

**MAPES 4 I 5. TIPUS D'HABITATGES EN PERCENTATGE SOBRE EL TOTAL. 2011. PER COMARQUES AMB MUNICIPIS DE LA DEMARCA-
CIÓ DE LLEIDA.**

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT. CENS DE POBLACIÓ I HABITATGES 2011.

Les comarques pirinenques són les que presenten un major percentatge d'habitatges secundaris. A la Cerdanya, Aran, l'Alta Ribagorça i al Pallars Sobirà, més de la meitat dels habitatges són secundaris o es troben buits. D'acord amb l'Atlas del Turisme a Catalunya¹⁹, el creixement basat en la construcció de **segones residències** consumeix intensivament un recurs no renovable com és el sòl i grans quantitats d'aigua, electricitat i altres serveis, que requereixen grans inversions per al seu subministrament, amb un fort impacte sobre el territori. Aquesta situació és oposada a la del Pla d'Urgell o el Segrià, on els habitatges secundaris o buits només representen un 20% del total.

Així doncs, apreciem dos models d'ús de l'habitatge: **Al sud-est de la demarcació de Lleida es concentren les comarques amb més habitatges d'ús principal, i al nord-oest de la demarcació es concentren les comarques amb major proporció d'habitatges secundaris.**

¹⁹ Atlas del Turisme a Catalunya. Mapa Nacional de l'Oferta i els Productes Turístics. Dirigit per Francesc López Palomeque.

TAULA 23. TIPUS D'HABITATGES EN PERCENTATGE SOBRE EL TOTAL. 2011. PER COMARQUES AMB MUNICIPIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA.

	Habitatges Principals	Habitatges Secundaris	Habitatges Buits
Pla d'Urgell	83%	3%	14%
Segrià	82%	6%	13%
Segarra	73%	11%	16%
Urgell	68%	10%	22%
Berguedà	67%	14%	19%
Noguera	66%	16%	19%
Alt Urgell	62%	19%	19%
Garrigues	62%	15%	23%
Solsonès	61%	22%	17%
Pallars Jussà	51%	35%	14%
Pallars Sobirà	42%	45%	12%
Alta Ribagorça	42%	44%	15%
Aran	39%	54%	7%
Cerdanya	36%	54%	10%
Lleida	70%	15%	15%
Catalunya	76%	12%	12%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT. CENS DE POBLACIÓ I HABITATGES 2011.

Les principals ciutats de la demarcació de Lleida presenten un perfil similar entre elles: totes tenen un elevat percentatge d'habitatges principals i un baix percentatge d'habitatges secundaris.

La proporció d'habitatges principals a les majors ciutats lleidatanes és superior a la mitjana de la demarcació, i la proporció d'habitatges secundaris és inferior a la mitjana de la demarcació i a la mitjana de Catalunya. Tàrraga i Solsona presenten una elevada proporció d'habitatges buits, que gairebé doblen a la mitjana catalana.

TAULA 24. TIPUS D'HABITATGES EN PERCENTATGE SOBRE EL TOTAL. 2011. PER PRINCIPALS MUNICIPIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA.

	Habitatges Principals	Habitatges Secundaris	Habitatges Buits
Lleida	84%	5%	11%
Tàrraga	72%	4%	25%
Balaguer	76%	4%	19%
Seu d'Urgell, la	75%	10%	16%
Solsona	75%	5%	21%
Lleida	70%	15%	15%
Catalunya	76%	12%	12%

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT. CENS DE POBLACIÓ I HABITATGES 2011.

Per a poder ampliar aquest apartat amb dades similars a les de l'EU-SPI per a Catalunya, necessitariem els següents indicadors en l'àmbit de la demarcació de Lleida: Despesa de les llars en habitatge i serveis associats sobre els ingressos disponibles de les llars, satisfacció amb l'habitatge i indicadors de problemes de l'habitatge, com falta de calefacció adequada o la congestió de les llars. Les dades de "problemes principals de l'habitatge" publicades a Idescat daten de l'any 2001. També disposem de les dades de "Despesa mitjana mensual de l'habitatge principal" d'Idescat, però resulta complicat relacionar-les amb dades d'ingressos disponibles de les llars, que és el que fóra necessari per fer-les comparables amb les de l'EU-SPI.

6.3. Qualitat Democràtica

La participació electoral és un dels indicadors que ens mostra la salut d'un sistema democràtic, la implicació dels ciutadans en la comunitat i la seva confiança en les institucions. Tot i que fora millor mesurar directament aquests paràmetres, tal com fa l'Índex de Progrés Social de la Unió Europea (EU-SPI) a nivell de regió NUTS 2, en aquest estudi hem utilitzat la participació en les eleccions municipals per ser l'àmbit territorial que més s'ajusta als àmbits territorials analitzats en aquest apartat (demarcacions, comarques i municipis), ja que tots ells depenen d'una manera o d'una altra de l'esfera administrativa local.

TAULA 25. ELECTORS, PARTICIPACIÓ I ABSTENCIÓ A LES ELECCIONS MUNICIPALS DE L'ANY 2015. PER DEMARCACIONS.

	Nombre d'electors	Participació	Abstenció
Barcelona	4.008.059	57,9	42,1
Girona	507.785	58,9	41,1
Lleida	304.036	62,6	37,4
Tarragona	556.673	60,2	39,8
Catalunya	5.376.553	58,5	41,5

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT (DADES DEL DEPARTAMENT DE GOVERNACIÓ, ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I HABITATGE).

La demarcació de Lleida va presentar a les eleccions municipals de l'any 2015 el percentatge de participació més alt de les demarcacions analitzades, diferenciant-se en gairebé 5 punts de la participació en la demarcació de Barcelona.

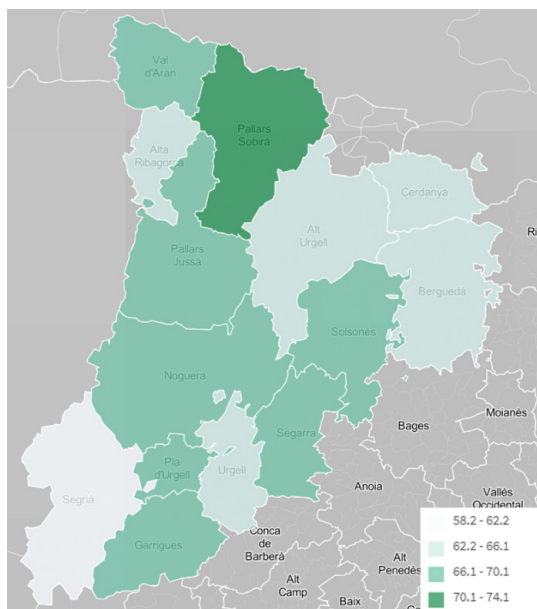
TAULA 26. ELECTORS, PARTICIPACIÓ I ABSTENCIÓ A LES ELECCIONS MUNICIPALS DE L'ANY 2015. PER COMARQUES AMB MUNICIPIIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA.

	Nombre d'electors	Participació	AbsteNció
Pallars Sobirà	5.419	74 %	26 %
Aran	7.129	70 %	30 %
Noguera	28.024	69 %	31 %
Solsonès	9.845	68 %	32 %
Garrigues	14.835	68 %	32 %
Pla d'Urgell	25.139	67 %	33 %
Segarra	14.417	67 %	34 %
Pallars Jussà	10.341	66 %	34 %
Alta Ribagorça	2.994	66 %	34 %
Berguedà³	213	66 %	34 %
Cerdanya⁴	2.738	65 %	35 %
Urgell	25.197	63 %	37 %
Alt Urgell	15.710	63 %	38 %
Segrià	142.035	58 %	42 %
Lleida	304.036	63 %	37 %
Catalunya	5.376.553	59 %	42 %

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT (DADES DEL DEPARTAMENT DE GOVERNACIÓ, ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I HABITATGE).

Si analitzem els resultats per comarques de la demarcació de Lleida, veiem com no existeix un clar patró definit (vegeu mapa 6). El fet que més destaca és que la comarca més poblada, el Segrià, que concentra gairebé la meitat dels habitants i electors de la demarcació, presenta les dades de participació més baixes de la demarcació, a una distància significativa de segona comarca amb una baixa participació (relativa), l'Alt Urgell.

MAPA 6. ELECTORS, PARTICIPACIÓ I ABSTENCIÓ A LES ELECCIONS MUNICIPALS DE L'ANY 2015. PER COMARQUES AMB MUNICIPIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT (DADES DEL DEPARTAMENT DE GOVERNACIÓ, ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I HABITATGE).

La resta de comarques lleidatanes presenten percentatges de participació superiors a la mitjana de Lleida, i per tant, superiors a la mitjana de Catalunya. Cal ressaltar, però, que en gairebé tots els casos es tracta de comarques poc poblades.

Finalment, si analitzem les dades de les principals ciutats de la demarcació de Lleida, podem veure com aquestes presenten unes dades de participació inferiors o iguals a la mitjana de la demarcació, on destaca el baix grau de participació electoral a la ciutat de Lleida, amb només un 55%.

TAULA 27. ELECTORS, PARTICIPACIÓ I ABSTENCIÓ A LES ELECCIONS MUNICIPALS DE L'ANY 2015. PER PRINCIPALS MUNICIPIS DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA.

	Nombre d'electors	Participació	AbsteNció
Lleida	92.798	55	46
Balaguer	10.801	63	38
Tàrraga	10.772	58	42
Seu d'Urgell, la	9.065	57	43
Mollerussa	8.698	57	43
Solsona	6.272	63	37
Lleida	304.036	63	37
Catalunya	5.376.553	59	42

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA A PARTIR D'IDESCAT (DADES DEL DEPARTAMENT DE GOVERNACIÓ, ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I HABITATGE).

Tot i tenir uns valors de participació baixos en el context Lleidatà, el nivell de participació en les ciutats més grans de la demarcació de Lleida és proper al nivell de participació mitjà a Catalunya.

7. Conclusions:

El propòsit d'aquest estudi ha estat esbrinar **quina era la situació de la demarcació de Lleida** i les seves comarques i municipis allà on Catalunya presenta un dèficit de progrés social: Educació, Habitatge i Qualitat Democràtica, segons l'Índex Regional de Progrés Social Europeu.

Catalunya presenta un nivell de progrés social inferior a les regions franceses de Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus, i aquest fet resulta anòmal donada la gran diferència de renda per càpita (favorable a Catalunya) entre Catalunya i les regions franceses. Això implica que al Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus la renda és transformada en progrés social amb molta més eficiència. La principal hipòtesi que explica aquest fet és que l'estat francès proporciona un nivell de progrés social relativament elevat a totes les seves regions, independentment de la renda per càpita dels seus habitants. En canvi, en el cas espanyol, el progrés social està lligat amb el nivell de renda per càpita, amb dues excepcions, que són Catalunya i les Illes Balears, les dues comunitats autònomes amb un major dèficit fiscal.

Al capítol 3 hem vist com la demarcació de Lleida ha experimentat un creixement econòmic més intens durant els últims 15 anys que la resta de Catalunya i que les regions franceses que s'analitzen en aquest estudi. **Aquest creixement ha provocat que els habitants de Lleida tinguessin l'any 2015 una renda per càpita superior a la mitjana de Catalunya.** La demarcació de Lleida presenta el creixement del PIB, del PIB per càpita i de la població més elevat d'entre totes les regions analitzades, el que implica que l'increment de la producció a la regió ha anat acompanyat també d'un marcat increment de la productivitat. Lleida resulta la principal excepció al procés d'envelliment de la població que viuen la major part de regions europees: A Lleida el creixement de la població major de 65 anys ha sigut marcadament inferior al creixement de la població total.

La demarcació de Lleida ha experimentat un important canvi estructural en el període 2000-2015. La regió ha convergit en termes de PIB per càpita amb la mitjana de Catalunya i hi ha perdut una part de la seva especialització agrària per convergir en termes de pes industrial amb la mitjana de Catalunya, on el sector industrial es troba en retrocés. Durant el període 2000-2015, la demarcació de Lleida va guanyar pes dins de la producció duta a terme a Catalunya, i els departaments francesos d'Arieja i Pirineus Orientals van perdre pes dins de Migdia Pirineus i Llenguadoc-Rosselló, respectivament.

Al capítol 6 hem vist com els problemes **d'educació bàsica** que assenyalava l'EU-SPI per al cas de Catalunya (capítols 4 i 5) no semblen ser tan greus a la demarcació de Lleida, que presenta una millor taxa d'escolarització als 17 anys que la resta de Catalunya, tot i tenir una població major de 16 anys amb menor formació. Respecte a l'**habitatge**, la demarcació de Lleida presenta una major presència d'habitatges principals que les demarcacions de Girona i Tarragona. Finalment, la **qualitat democràtica** a Lleida ha estat aproximada a través de la participació electoral i hem vist com la demarcació de Lleida presenta la participació en les eleccions municipals més elevada de Catalunya.

Hem apreciat certes diferències que poden resultar d'interès en l'anàlisi dels indicadors en l'àmbit comarcal. La demarcació de Lleida presentava una taxa d'escolarització als 17 anys elevada en el context català, especialment per al cas de les seves **comarques pirinenques**, amb l'excepció d'Aran i la Cerdanya. Respecte al nivell educatiu de la població major de 16 anys de la demarcació de Lleida, apreciem una diferència significativa entre, per un costat, la situació de les **comarques pirinenques** i

el Segrià, on el percentatge de població amb estudis superiors és elevat, i la situació a les **comarques que es troben al voltant del Segrià**, amb un baix percentatge de població amb estudis superiors. Hem vist com existeix una important presència de segones residències a les comarques pirinenques i prepirinenques, que no trobem al Segrià o a les comarques que el rodegen. Finalment, hem vist com tot i trobar-nos amb una alta participació electoral generalitzada a la demarcació de Lleida, el Segrià presentava una participació més baixa, al nivell de la mitjana catalana.

8. Bibliografia:

Abandonament Escolar Prematur i Qualitat de Govern a les regions europees (2018) – Francesc Colomé, Clara Martínez i Marc Tàtaret. Fundació Catalunya Europa. <https://bit.ly/2QMP9rA>

Una anàlisi del progrés social a la demarcació de Girona (2018). Marc Tàtaret, Francesc Colomé i Jordi Angusto. Fundació Catalunya Europa. Encàrrec de la Diputació de Girona. <https://bit.ly/2ALY4Vg>

Are Stateless Nations discriminated in terms of social progress (2017). Marc Tàtaret i Jordi Angusto. Fundació Catalunya Europa. Encàrrec de la Fundació Maurits Coppeters. <https://bit.ly/2MaYYyY>

Desigualtat, exclusió i pobresa a Catalunya dins la perspectiva europea (2017). Jordi Angusto, Marc Tàtaret i Francesc Colomé. Fundació Catalunya Europa. Encàrrec del Departament de Benestar de la Generalitat de Catalunya. <https://bit.ly/2H9T3v4>

Aplicació i interpretació dels resultats de l'EU-SPI a Catalunya (2017) – Marc Tàtaret, Jordi Angusto i Francesc Colomé. Fundació Catalunya Europa. Encàrrec del grup del parlament europeu Greens-EFA i del Departament de Benestar de la Generalitat de Catalunya. <https://bit.ly/2AM4mUP>

BIBLIOGRAFIA AUXILIAR:

- Annoni, P., L. Dijkstra, and T. Hellman. 2016. "EU Regional SPI: Methodological Paper," October 2016.
- Porter, Michael E, Scott Stern, and Roberto Artavia Loria. 2013. "Social Progress Index 2013"
- Porter, Michael E, Scott Stern, and Michael Green. 2014. "Social Progress Index 2014"
- Porter, Michael E, Scott Stern, and Michael Green. 2014. "Social Progress Index 2015"
- Porter, Michael E, Scott Stern, and Michael Green. 2016. "Social Progress Index 2016"
- Stern, Scott, Wares, Amy, Sarah Orzell and Patrick O'Sullivan. 2014. "Social Progress Index 2014 methodological report"
- Stern, Scott, Wares; Amy, and Sarah Orzell. 2015. "Social Progress Index 2015 methodological report"
- Stern, Scott, Wares; Amy, and T. Hellman. 2016. "Social Progress Index 2016 methodological report."

ANNEX:

TAULA 28 : PES VALOR AFEGIT BRUT A LES REGIONS SELECCIONADES.

Any 2000				
	Agricultura	Indústria	Serveis	Construcció
Pirineus Orientals	4%	7%	83%	6%
Llenguadoc-Rosselló	3%	12%	79%	6%
France	2%	18%	74%	5%
Migdia-Pirineus	3%	18%	73%	6%
Arieja	2%	23%	68%	6%
Spain	4%	21%	65%	10%
Cataluña	2%	27%	62%	9%
Lleida	10%	16%	62%	12%

Any 2015				
	Agricultura	Indústria	Serveis	Construcció
Pirineus Orientals	0%	7%	86%	7%
Llenguadoc-Rosselló	2%	9%	83%	6%
France	2%	14%	79%	5%
Migdia-Pirineus	2%	17%	75%	6%
Spain	3%	18%	74%	6%
Cataluña	1%	22%	72%	5%
Arieja	5%	17%	72%	6%
Lleida	5%	19%	70%	7%

(Footnotes)

- 1 Nota: Es tracta de població major de 16 anys. La població es troba classificada en 3 grups: Població amb Educació Obligatoria o menys (ISCED 0 a 2), Població amb Educació Post Obligatoria (ISCED 3 a 4) i població amb Educació Superior (ISCED 5 a 8).
- 2 Tot i analitzar Aran com una comarca, aquesta és una entitat territorial singular.
- 3 S'ha tingut en compte només el municipi de Gósol.
- 4 S'han tingut en compte només els resultats dels municipis de Cerdanya que pertanyen a la demarcació de Lleida.